

Mladi za napredek Maribora 2019

36. srečanje

Esej po domače
ali zakaj vejica pred ki, ko, ker, da, če
po navadi ne skače

RAZISKOVALNO PODROČJE: SLOVENSKI JEZIK

PROSTOR ZA NALEPKO

Avtor: KATJA MALEK

Mentor: TJAŠA MARKEŽIČ

Šola: PRVA GIMNAZIJA MARIBOR

Število točk: 161

Mesto: 1

Priznanje: zlato

2019, MARIBOR

Mladi za napredek Maribora 2019

36. srečanje

Esej po domače
ali zakaj vejica pred ki, ko, ker, da, če
po navadi ne skače

RAZISKOVALNO PODROČJE: SLOVENSKI JEZIK

2019, MARIBOR

KAZALO VSEBINE

1 UVOD	1
1.1 RAZISKOVALNE HIPOTEZE.....	2
1.2 RAZISKOVALNE METODE.....	2
1.3 DRUŽBENA ODGOVORNOST	3
2 TEORETIČNI DEL	4
2.1 ŠOLSKI ESEJ NA DLANI	4
2.1.1 RAZPRAVLJALNI ESEJ	5
2.1.2 INTERPRETATIVNI ESEJ.....	6
2.1.3 ESEJ NA MATURI	7
2.2 OBRAVNAVA JEZIKOVNIH RAVNIN PO LETNIKIH.....	8
2.3 PROJEKT <i>SLOVENŠČINA NA DLANI</i>	12
3 PRAKTIČNI DEL	14
3.1 JEZIKOVNE POMANJKLJIVOSTI V ESEJIH GIMNAZIJCEV	14
3.2 PREGLED ESEJEV OD 1. DO 3. LETNIKA	14
4 ANKETA	51
4.1 ANKETIRANJE	51
4.2 ANALIZA DOBLJENIH REZULTATOV	51
5 NOVA SPOZNANJA Z RAZPRAVO	60
6 SKLEP	62
7 VIRI IN LITERATURA	63
PRILOGE.....	65

KAZALO PREGLEDNIC

Preglednica 1: Jezikovne pomanjkljivosti v esejih v 1. letniku	15
Preglednica 2: Jezikovne pomanjkljivosti v esejih v 2. letniku	27
Preglednica 3: Jezikovne pomanjkljivosti v esejih v 3. letniku	40

KAZALO GRAFIKONOV

Grafikon 1: Najpogostejše napake v esejih po mnenju dijakov	51
Grafikon 2: Mnenje dijakov o lastnem izboljšanju	52
Grafikon 3: Tip eseja	53
Grafikon 4: Priprave na pisanje eseja	54
Grafikon 5: Ponovitev pravil pred pisanjem eseja	55
Grafikon 6: Priljubljeni tipi jezikovnih nalog	56
Grafikon 7: Mnenje o nalogah v delovnem zvezku	57
Grafikon 8: Prosto dostopno gradivo	57
Grafikon 9: Poznavanje projekta <i>Slovenščina na dlani</i>	58

POVZETEK

Raziskovalna naloga se osredotoča na pravopisne, oblikoslovne, skladijske in druge napake v esejih gimnazijcev. V teoretičnem delu bomo predstavili šolski esej, pravila za pisanje le-tega in njegovo zgradbo. Natančno bomo proučili in predstavili učni načrt za gimnazije ter učbenike, iz česar bomo sklepali, kaj naj bi dijaki pri jezikovnem pouku v posameznem letniku obravnavali. V praktičnem delu naloge bomo raziskovali jezikovne pomanjkljivosti v esejih gimnazijcev in jih razvrstili po pogostosti ter glede na znanje, pridobljeno v določenem letniku. Razmislili bomo o vzrokih za posamezna jezikovna odstopanja. Med dijaki bomo izvedli raziskavo, kakšni so njihovi predlogi za izboljšavo jezikovnega znanja. Namen raziskovalne naloge je odkriti najpogostejše jezikovne pomanjkljivosti, ki jih dijaki naredijo med pisanjem besedil, ter ugotoviti, kakšne jezikovne naloge bi bile za dijake privlačne in koristne hkrati.

Ključne besede: slovenščina, šolski esej, učni načrt, jezikovne pomanjkljivosti

ZAHVALA

Za vso pomoč pri pripravi raziskovalne naloge se zahvaljujem mentorici, ki me je s svojim strokovnim znanjem pri delu usmerjala, mi svetovala, me spodbujala in nalogo lektorirala. Zahvaljujem se tudi vsem uslužbencem šolske knjižnice, ki so mi bili vedno pripravljene pomagati pri iskanju gradiva. Posebna zahvala gre tudi razredu, ki mi je posodil svoje eseje, da sem jih lahko analizirala. Zahvaljujem se jim tudi za sodelovanje v anketi. Nazadnje bi se zahvalila še prijateljem, družini in sošolcem za vso podporo, potrpežljivost in predloge, ki so mi jih namenili v času dela.

1 UVOD

Pričujoča raziskovalna naloga *Esej po domače ali zakaj vejica pred ki, ko, ker, da, če po navadi ne skače* prikazuje najpogostejše pravopisne, oblikoslovne, besedoslovne, skladske in druge napake v šolskih esejih gimnazijcev, pri čemer ponuja pregled jezikovnih pomanjkljivosti v esejih prvih treh let splošnega izobraževalnega programa, in sicer na primeru enega oddelka.

V teoretičnem delu naloge bomo predstavili značilnosti šolskega eseja, pravila za pisanje le-tega, njegovo zgradbo in kriterije za ocenjevanje. Posebej bomo opisali oba tipa eseja, ki ju dijaki usvojijo v času šolanja in med njima izbirajo tudi pri pisnem izpitu iz slovenščine na splošni maturi, tj. razpravljalnega in razlagalnega oz. interpretativnega. Natančno bomo proučili in predstavili učni načrt za slovenščino za gimnazije ter učbenike, iz česar bomo sklepali, kaj naj bi dijaki pri jezikovnem pouku v posameznem letniku gimnazije obravnavali in nato pri nadaljnjem delu/pisanju upoštevali. Kot eno od možnosti, kako svoje jezikovno znanje izboljšati ali ga obogatiti, pa bomo izpostavili projekt Univerze v Mariboru *Slovenščina na dlani*.

V praktičnem delu naloge bomo raziskovali jezikovne pomanjkljivosti v esejih gimnazijcev in jih razvrstili po jezikovnih ravninah, pri čemer bomo upoštevali njihovo pogostost ter jezikovno znanje, pridobljeno v določenem letniku. Razmislili bomo tudi o vzrokih za posamezna jezikovna odstopanja. Raziskavo bomo obogatili z med dijaki izvedeno anketo, v njej pa jih bomo povprašali, katere jezikovne ravnine jim po njihovi oceni povzročajo največ težav, kakšni so njihovi predlogi za izboljšavo jezikovnega znanja in kakšne tipe nalog najraje rešujejo.

Namen raziskovalne naloge je odkriti najpogostejše jezikovne pomanjkljivosti, ki jih dijaki naredijo med pisanjem besedil, razmisliti o vzrokih zanje ter ugotoviti, kakšne jezikovne naloge bi bile za dijake privlačne in koristne hkrati.

1.1 RAZISKOVALNE HIPOTEZE

Med pripravo raziskovalne naloge smo oblikovali naslednje hipoteze:

- V šolskih esejih se pojavljajo pravopisne, oblikoslovne, skladske in besedoslovne napake.
- V esejih so najpogostejše pravopisne napake.
- Dijaki se pogosteje odločijo za pisanje razpravljalnega eseja.
- Dijaki skozi leta izboljšujejo jezikovno podobo svojih esejev.
- Dijaki v esejih pogosto uporabljajo slogovno zaznamovane besede.
- Dijaki se zavedajo, da bi svoje jezikovno znanje lahko izboljšali, in znajo sami oceniti, katera področja jim delajo težave.

1.2 RAZISKOVALNE METODE

Pri oblikovanju raziskovalne naloge sem uporabljala naslednje metode:

- **Deskriptivna metoda:** predstavili smo definicijo in značilnosti šolskega eseja, raziskali, katere jezikovne ravnine se obravnavajo v posameznih letnikih gimnazijskega programa in slednje primerjali z obravnavo v srednješolskih učbenikih za slovenski jezik.
- **Metoda zbiranja:** zbrali smo eseje, ki so jih dijaki enega oddelka splošne gimnazije pri pouku napisali v 1., 2. in 3. letniku.
- **Metoda analiziranja:** v praktičnem delu raziskovalne naloge smo analizirali zbrane eseje z različnih vidikov.
- **Metoda sinteze:** nazadnje smo izpeljali še zaključke raziskovalne naloge in potrdili ali ovrgli svoje hipoteze.

1.3 DRUŽBENA ODGOVORNOST

Družbena odgovornost je po definiciji Evropske unije iz leta 2011 odgovornost za vpliv na družbo, kar vključuje vpliv na ljudi, njihove organizacije in naravo. Izdelave raziskovalne naloge smo se lotili po tej definiciji, brez zlorabe in škodovanja. Pri svojem delu smo upoštevali naslednjih sedem načel družbene odgovornosti:

- **Odgovornost za vpliv:** raziskovalne naloge smo se lotili z namenom, da raziščemo zlasti jezikovno podobo srednješolskih esejev ter razmislimo o povezavi med obravnavo jezikovnih ravnin pri jezikovnem pouku ter pogostnostjo slovničnih in pravopisnih napak v zbranem gradivu.
- **Transparentnost – preglednost podatkov:** raziskovalna naloga je pregledno razdeljena na poglavja in podpoglavja, h katerim usmerja kazalo v začetku naloge. Upoštevali smo avtorske pravice in literaturo navajali sproti ter nato še v posebnem poglavju.
- **Etično obnašanje:** pri pisanju raziskovalne naloge smo upoštevali etične vrednote, kot so pravičnost, poštenost in celovitost, da bi čim bolj zadostili načelom družbene odgovornosti.
- **Spoštovanje interesov deležnikov/interesnih skupin:** pri oblikovanju naloge nismo upoštevali le svojih interesov, ampak interese celotne družbe. Pri tem nismo nikogar kritizirali ali kako drugače žalili. Poskušali smo ostati čim bolj objektivni, pri tem pa smo dopuščali tudi možnost lastne interpretacije podatkov, seveda ob utemeljenih razlogih in ustreznem strokovnem znanju.
- **Spoštovanje vladavine prava:** raziskovalna naloga je bila zapisana po načelih pravne države, spoštuje pravni red in je oblikovana po vseh danih pravilih.
- **Spoštovanje mednarodnih norm obnašanja:** naloga spoštuje mednarodne norme vedenja, ob čemer upošteva načelo spoštovanja pravne države.
- **Spoštovanje človekovih pravic:** v raziskovalni nalogi so upošteevane človekove pravice in temeljne svoboščine ne glede na vero, spol, barvo kože in drugo.

2 TEORETIČNI DEL

2.1 ŠOLSKI ESEJ NA DLANI

Esej ima dolgo in bogato tradicijo, ki jo je s knjigo *Eseji* začel francoski renesančni pisatelj in mislec Michel de Montaigne. Temeljne in najbolj izrazite značilnosti eseja so subjektivnost, osebno stališče do obravnavane teme in kritičnost. Esezist mora torej v eseju vključiti svoje mnenje in doživljanje, vendar mora biti tudi pripravljen sprejemati nasprotno mnenje in ga ustrezno komentirati (Avsenik Nabergoj idr., 2017, str. 8).

Šolski esej je poenostavljena različica "pravega" eseja, v katerem mora dijak pokazati, kaj ve o nekem literarnem obdobju, avtorju ali njegovem delu, in tudi razmišljati o nekem problemu, si oblikovati lastno stališče in ga znati utemeljiti. Pomembno je torej teoretično znanje, ki ga dijaki pridobijo pri pouku, in sposobnost osebne interpretacije (Avsenik Nabergoj idr., 2017, str. 9).

Dijaki morajo pri pisanju šolskega eseja biti pozorni na predvideno število besed in na ustrezno zgradbo besedila, kar pomeni, da mora biti besedilo členjeno na uvod, jedro in zaključek ter jedro na več posameznih odstavkov.

Uvod ne sme biti predolg – lahko je ena sama poved ali citat, smiselno pa je, da uvod obsega en odstavek. V uvodu mora dijak pritegniti bralčevo pozornost in izpostaviti tezo, svojo glavno misel. Misel oziroma teza, ki jo dijak izpostavi, mora povezovati vse druge trditve v eseju. Sama teza je lahko včasih že izražena v naslovu ali pa jo dijak oblikuje s pomočjo osnutka. Teza mora izpostavljati neki problem ali vprašanje, o katerem bomo v eseju pisali in se nanj osredotočali.

Jedro je najobsežnejši del eseja, ki ga dijak členi na odstavke. Iz osnutka izlušči tiste dele, s katerimi bo ponazoril in utemeljil svojo uvodno trditev. Dijak se mora ves čas zavedati, o čem piše in razmišlja, da se ne oddalji od bistva ali ga zgreši. Pri pisanju jedra ni treba, da upošteva vrstni red smernic iz navodil za pisanje, paziti mora le, da vključi vse.

V zaključku skuša dijak esej učinkovito zaključiti; potrdi tezo, ki jo je postavil na začetku. Povzame lahko, kar je napisal v jedru, ali pa uporabi učinkovit citat ali lastno misel. Problem lahko tudi aktualizira in s tem smiselno zaključi svoj esej (Avsenik Nabergoj idr., 2017, str. 20–21).

2.1.1 RAZPRAVLJALNI ESEJ

Kot že samo ime pove, razpravljalni esej od dijaka zahteva, da ta o določeni temi, vprašanju ali problemu razpravlja, ga vrednosti, komentira, pojasnjuje in primerja z drugimi sorodnimi besedili. Predviden je za 1. (tu le kot zametek v obliki literarnega spisa) in 2. letnik srednje šole. Razpravljalni esej temelji na t. i. branju v širino, kar pomeni branje več literarnih del. To pa dijaku omogoča časovno, prostorsko in zvrstno širši pogled na književnost, primerjanje različnih sestavin, dogodkov in literarnih oseb iz posameznih književnih del, ob vsem tem pa dijaka spodbuja k oblikovanju lastnega mnenja.

Pred pisanjem eseja mora dijak natančno prebrati vsa predpisana besedila, saj jih bo le tako lahko dovolj dobro razumel in o njih razpravljal. Nikakor ni dovolj, da dijak prebere le obnovo ali spremno besedo ob besedilu, pa če je še tako podrobna. Dijak ve, da je besedilo dovolj dobro prebral in se vanj poglobil, če zna zgodbo natančno obnoviti, označiti književne osebe in predstaviti odnose med njimi in natančno opisati ter določiti dogajalni prostor in čas. Informacije o pomembnih sestavinah literarnega dela, o njegovem avtorju in času oziroma literarnem obdobju, v katerem je besedilo nastalo, mora dijak pridobiti tudi iz komentarjev, spremnih besed in drugih virov.

Pri pisanju šolskega razpravljalnega eseja mora dijak dokazati naslednje sposobnosti:

- da pozna besedila, avtorje, obdobja in poetiko znotraj predpisane tematike,
- da je na podlagi poprejšnjega branja predpisanega sklopa literarnih besedil zmožen razvrščati, primerjati, pojasnjevati, povezovati in posploševati spoznanja o književnih pojavih,
- da se je zmožen samostojno opredeljevati do prebranih besedil in utemeljevati trditve,
- da pozna primerne strokovne vire,
- da zna uporabljati ustrezno strokovno izrazje,
- da zna esejsko besedilo ob predloženih smernicah oblikovati koherentno, jasno, jedrnato in jezikovno pravilno,
- da si pri izražanju prizadeva za izviren in živ slog,
- da je ustrezno kulturno razgledan (Avsenik Nabergoj idr., 2017, str. 11–13).

Primer navodil za razpravljalni esej (splošna matura 2018, razpravljalni esej, spomladanski izpitni rok):¹

Kadetka in Bella med preteklostjo in sedanjostjo

Kadetka in Bella sta zaznamovali življenje pripovedovalca iz *Pomladnega dneva* in Jakoba Beera iz *Ubežnih delcev*. Ali bi znali primerjati odnos med Kadetko in pobom ter Bello in Jakobom, kakršen je bil v njihovem otroštvu? Oba odnosa ponazorite s povzetkom pripetljaja, ki se je ohranil v spominu odraslih pripovedovalcev. Skušajte pojasniti, kakšna je vloga Kadetke in Belle v odrasli dobi pripovedovalcev in zakaj je takšna. Presodite, ali je vpliv Kadetke in Belle na pripovedovalca v romanih predstavljen prepričljivo, in svojo presojo utemeljite.

Pazite na jezik, zgradbo in slog svojega pisanja.

Esej naj obsega najmanj 700 besed.

2.1.2 INTERPRETATIVNI ESEJ

Interpretativni oziroma razlagalni esej zahteva natančno branje, razčlenjevanje zgodbe in tehtanje odločilnega mesta v dogajalni zgradbi, povzemanje razpleta in vrednotenje udeležениh oseb. Predviden je za dijake 3. in 4. letnika. Osnovni pogoj za pisanje interpretativnega eseja je branje v globino (za razliko od razpravljalnega), kar pomeni intenzivno branje določenega literarnega dela ali odlomka. Za pisanje tega tipa eseja je pomembno, da imajo dijaki razvito sposobnost doživljanja besedila in da znajo svoje doživljanje ustrezno opisati, razložiti in izraziti. Dijaki morajo znati tudi prepoznati in poimenovati tipične idejno-tematske, zgradbene in slogovne sestavine besedila, kar pa je mogoče le, če imajo ustrezno literarnoteoretično predznanje.

Interpretativni esej se od razpravljalnega razlikuje tudi v tem, da imajo dijaki ob navodilih podan odlomek iz obravnavanega besedila, iz katerega morajo izhajati pri pisanju eseja. Iz danega odlomka morajo razbrati ustrezno temo in jo postaviti v ospredje svojega eseja. Odlomek morajo tudi uvrstiti v besedilno celoto (ga postaviti v ustrezno dejanje ali poglavje). V ospredje pri tem tipu eseja pride predvsem dijakovo kritično razmišljanje o določeni temi in posameznikovo doživljanje besedila.

---

¹ Navodila za pisanje esejev z navodili za ocenjevanje na splošni maturi med leti 2004 in 2018 so objavljena na spletni strani Državnega izpitnega centra (www.ric.si).

Pri pisanju interpretativnega eseja mora dijak dokazati naslednje sposobnosti:

- da je zmožen poglobljenega branja in razlaganja krajšega literarnega besedila oziroma odlomka,
- da prepozna tipične vsebinske in oblikovne posebnosti danega besedila,
- da te posebnosti ustrezno poimenuje,
- da razlaga svoje doživljanje njihovega pomena in vloge ter besedilo vrednoti,
- da besedilo na podlagi njegovih značilnosti uvrsti v širše sobesedilo ali v znane literarnozgodovinske okoliščine,
- da je zmožen besedilo oblikovati sklenjeno, s smiselnim zaporedjem trditev in presojo ter jezikovno pravilno (Avsenik Nabergoj idr., 2017, str. 35–37).

Primer navodil za interpretativni esej (splošna matura 2018, razlagalni/interpretativni esej, spomladanski izpitni rok):

Ciril Kosmač: Pomladni dan (odlomek)

Ciril Kosmač: Pomladni dan. Ljubljana: Mladinska knjiga, 2012. 47–51.

Modrijanov obisk, o katerem beremo v odlomku, je za očeta in poba neprijeten, a je pomemben za pobovo prihodnost. Skušajte pojasniti, zakaj je Modrijanov prihod poba vznejevoljil ter kako je pogovor med očetom in sosedom vplival na odločitev o njegovem šolanju. Pojasnite, zakaj in kako se v pogovoru med očetom in Modrijanom stopnjuje napetost. Katere značajske lastnosti kažeta Modrijan in oče v odlomku? Ponazorite jih s pomočjo sredstev karakterizacije, s katerimi ju pisatelj upodobi. Pojasnite, kaj je izobrazba sina pomenila Modrijanu in kaj pobovemu očetu. Kaj izobrazba pomeni vam?

Pazite na jezik, zgradbo in slog svojega pisanja.

Esej naj obsega najmanj 700 besed.

2.1.3 ESEJ NA MATURI

Matura iz slovenščine obsega pisni in ustni del. Pisni del vsebuje esejsko nalogo iz književnosti in preizkus iz jezika (razčlembo in tvorjenje neumetnostnega besedila). Esejska naloga prispeva 50 % končne ocene in se piše 120 minut. Pisanje eseja pri pouku tako predstavlja priprave na maturitetni esej, ki obsega največji delež ocene na maturi. Podlaga za

pisanje esejske naloge je vsakoletni sklop književnih besedil, združenih na podlagi zvrstne, tematske idr. pripadnosti, ki jih po določenih merilih izbira Državna predmetna komisija za splošno maturo (Krakar Vogel, Šimenc, 2000, str. 8–11). Esej na maturi preverja uresničevanje ciljev pouka slovenščine v celotnem izobraževalnem procesu in ta proces hkrati nadgrajuje (Ambrož, 2015, str. 210).

Ocenjevalci na maturi (in pri pouku) vrednotijo vsebino in jezik. Dijaki lahko pri vsebinskem delu dosežejo največ 30 točk. Šimenc in Tomaževič (2015, str. 245) opažata, da so bila nekoč, denimo v devetdesetih letih prejšnjega stoletja, navodila za ocenjevanje vsebine krajša, zelo razdrobljena in informativno skopa, tista iz 21. stoletja pa so daljša in s tem izredno natančna. Pri tem opozarjata, da so tudi ob novejših merilih za ocenjevanje ostala razhajanja zaradi preblagih ocenjevalcev, za katere so vse rešitve pravilne, in tistih prestrogih, ki so pričakovano vsebino omejili na vsebino navodil za ocenjevanje esejev.

Skupno 20 točk lahko dijaki dosežejo pri jezikovnem delu, od tega osem za jezikovno pravilnost, po šest pa za slog in zgradbo. Iz ocenjevalnega obrazca, objavljenega na spletni strani Državnega izpitnega centra, je razvidno, da ocenjevalci v okviru jezikovne pravilnosti vrednotijo neustrezno rabo ločil ločeno od drugih pravopisnih napak, posebej so pozorni na rabo neustreznih besednih oblik, pomensko neustrezno rabo besed, neustrezno tvorjene besede, neustrezno tvorjene povedi, neustrezno pomensko in slovnično razmerje med stavki in povedmi. Pri tem je sistem odbijanja točk naslednji: za dve istovrstni napaki se odšteje 0,5 točke, za štiri istovrstne napake 1 točka, za sedem 2 točki in za deset 3 točke; za dve raznovrstni napaki dijaki izgubijo 0,5 točke, za štiri 1 točko in za šest ali več raznovrstnih napak 3 točke. Pri slogu se ocenjuje neutemeljena raba slogovno zaznamovanih besed in oblik ter stavčnih konstrukcij, neupoštevanje drugih načel uspešnega sporočanja. Znotraj zgradbe pa ocenjevalci upoštevajo morebitno neskladje med zunanjo in notranjo členitvijo, nepovezanost sestavin besedila in neupoštevanje določenega obsega (povzeto po Ocenjevalni obrazci, Ric [Online]).

2.2 OBRAVNAVA JEZIKOVNIH RAVNIN PO LETNIKI

V tem poglavju smo predstavili cilje in vsebine jezikovnega pouka po posameznih letnikih, kot so zapisani v gimnazijskem *Učnem načrtu za slovenščino*, ter jih smiselno povezali z obravnavami jezikovnih ravnin po učbenikih *Na pragu besedila* za 1., 2., 3. in 4. letnik gimnazije. S tem želimo ugotoviti, katere vsebine gimnazijci v posameznih letih

srednješolskega izobraževanja spoznajo in katerih razumevanje naj bi že upoštevali pri tvorjenju različnih besedilnih vrst.

1. LETNIK GIMNAZIJE

Po *Učnem načrtu za slovenščino* (Poznanovič Jezeršek idr., 2008, str. 10–14) dijaki prvega letnika gimnazije razvijajo zmožnosti kritičnega sprejemanja enogovornih neumetnostnih besedil tako, da berejo, poslušajo in pišejo naslednje vrste enogovornih neumetnostnih besedil: predstavitev osebe, predstavitev postopka, predstavitev kraja/države, besedilo ekonomske propagande in predstavitev naprave. Prav tako razvijajo zmožnosti (uradnega) dopisovanja in berejo ter tvorijo naslednje vrste uradnih dopisov: vabilo, zahvalo, opravičilo. Dijaki v okviru glasoslovja razvijajo tudi pravorečno zmožnost, in sicer tako, da sistematično spoznavajo, vadijo in utrjujejo knjižni izgovor posameznih besed in povedi, prepoznavajo pravorečne napake v svojih in tujih besedilih ter jih odpravljajo, skušajo med govornim nastopanjem govoriti čim bolj knjižno. Pri pravopisni obravnavi pa sistematično spoznavajo, nadgrajujejo in utrjujejo pravila o zapisovanju glasov, o zapisovanju prevzetih besed, o pisanju besed skupaj, narazen ali z vezajem, o deljenju besed in o pisanju prevzetih besed.

Ciljem učnega načrta dosledno sledijo tudi učbeniki za jezikovni pouk v gimnazijah. Tako pri obravnavi glasoslovja kot jezikovne ravnine predstavijo glasovne in prozodične prvine besede; v okviru te snovi dijaki natančneje spoznajo soglasnike in samoglasnike, njihov izgovor in zapis, naglaševanje, glasovne premene in pojem zlog. Spoznajo se s pravili rabe predlogov *s/z* in *k/h* ter s prozodičnimi prvinami besedila (poudarek, intonacija, premori, hitrost, register, barva) (Križaj Ortar idr., 2018, str. 94–107). Posebna poglavja so namenjena tudi pravopisu: dijaki se v prvem letniku naučijo deljenja besed, pravil za zapisovanje skupaj, narazen oz. z vezajem ter zapisa prevzetih besed (Križaj Ortar idr., 2018, str. 108–113).

Dijaki v okviru jezikovnega pouka prav tako podrobno spoznajo poglavja o slovenskem jeziku, socialnih zvrsteh slovenskega jezika in nastanku ter nadaljnjem razvoju slovenščine (Križaj Ortar idr., 2015, str. 13–27). Učijo se tudi o razvoju pisave na splošno in nato še posebej o razvoju slovenske pisave (Križaj Ortar idr., 2015, str. 114–118), med besedilnimi vrstami pa obravnavajo intervju kot primer raziskovalnega pogovora, predstavitev osebe, kraja, postopka in naprave.

2. LETNIK GIMNAZIJE

Dijaki drugega letnika gimnazije po učnem načrtu razvijajo zmožnosti kritičnega sprejemanja enogovornih neumetnostnih besedil tako, da berejo, poslušajo in pišejo naslednje vrste enogovornih neumetnostnih besedil: publicistično poročilo, življenjepis, referat, javno obvestilo/vabilo/zahvalo/opravičilo in reportažo. Poimenovalno zmožnost pa razvijajo tako, da predstavljajo pomene večpomenskih besed in smiselno uporabljajo tovrstne besede; ločujejo blizuzvočnice, predstavljajo njihov pomen in jih smiselno uporabljajo; iščejo sopomenke, protipomenke, nadpomenke in podpomenke, besede iz iste besedne družine ter iz istega tematskega polja; nadomeščajo opisne besedne zveze s tvorjenkami in nasprotno; nadomeščajo proste besedne zveze s frazemi in nasprotno; nadomeščajo prevzete besede z domačimi in nasprotno. Spoznavajo, nadgrajujejo in utrjujejo pa tudi pravila o deljenju besed in rabi velike in male začetnice (Poznanovič Jezeršek idr., 2008, str. 11–14).

S temi vsebinami in cilji je povezana tudi obravnava v učbenikih. Dijaki torej spoznajo pomen besed in pomenska razmerja med njimi, razmišljajo o slogovni vrednosti besed, njihovem izvoru, posebno poglavje je namenjeno frazemom, zgradbi slovarskega sestavka iz *Slovarja slovenskega knjižnega jezika*, tvorjenosti besed (Križaj Ortar idr., 2017, str. 8–37). Pri pravopisnih pravilih se spoznajo z rabo velike in male začetnice v zemljepisnih lastnih imenih, v stvarnih lastnih imenih in v lastnih imenih bitij (Križaj Ortar idr., 2017, str. 117–125).

V sklopu oblikoslovja pa dijaki spoznajo in utrjujejo naslednje besedne vrste: samostalniško besedo (v okviru te samostalnik, posamostaljeni pridevnik in samostalniški zaimek), pridevniško besedo (s podvrstami pridevnikom, števnikom in pridevniškim zaimkom), glagol, prislov ter nepregibne predlog, veznik, členek in medmet (Križaj Ortar idr., 2017, str. 37–69).

3. LETNIK GIMNAZIJE

Dijaki tretjega letnika gimnazije razvijajo zmožnosti kritičnega sprejemanja enogovornih neumetnostnih besedil tako, da berejo, poslušajo in pišejo naslednje vrste enogovornih neumetnostnih besedil: strokovni/poljudnoznanstveni članek, komentar, esej in seminarsko

nalogo. Prav tako razvijajo zmožnosti (uradnega) dopisovanja in berejo ter tvorijo uradno prošnjo, prijavo in pritožbo (Poznanovič Jezeršek idr., 2008, str. 10–11).

Dijaki pa razvijajo tudi skladenjsko zmožnost, in sicer tako, da sistematično dopolnijo dejanje z njegovim vršilcem in tvorijo enostavčne povedi; predstavljajo isto dejanje na tvorni in trpni način; poročajo o prvotnem govornem dogodku na razne načine; dopolnijo dani dogodek s sledečim/hkratnim dogodkom, z njegovim nasprotjem/oviro ... in tvorijo priredno zložene povedi; dopolnijo dano dejanje z opisom njegovega vršilca, prizadetega, kraja ... in tvorijo podredno zložene povedi; združujejo pomensko povezane povedi v priredno ali podredno zložene povedi, podredno zložene povedi pa nato strnjujejo v enostavčne povedi z navadnimi stavčnimi členi; odpravljajo ponavljanje besed v zvezah povedi, ponovljene besede pa zamenjajo s sopomenkami oziroma jih izpuščajo; združujejo zveze povedi s ponovljenimi prvinami v povedi s prilastkovim odvisnikom, te pa nato strnjujejo v povedi s polstavki, desnimi in levimi prilastki; opazujejo zaporedje besed in delov povedi ter odpravljajo napake (Poznanovič Jezeršek idr., 2008, str. 13).

Učnemu načrtu ponovno sledi obravnava v učbeniku *Na pragu besedila 3*. V okviru skladnje tako dijaki spoznajo slovnično sestavo besedil, sestavo povedi in stavčne člene (natančneje se učijo o povedku, osebku, predmetu in prislovnem določilu, pri čemer ločijo gole in zložene stavčne člene) (Križaj Ortar idr., 2017, str. 27–35). Prav tako spoznajo priredno in podredno zvezo stavkov skupaj z ustrežno vrsto veznikov (Križaj Ortar idr., 2017, str. 29–44) ter značilnosti večpovednih besedil, in sicer enogovornih in dvogovornih besedil (Križaj Ortar idr., 2001, str. 56–86). Utrjujejo pa tudi svoje znanje pravopisa, saj spoznajo pravila za rabo končnih in nekončnih ločil ter stičnost ločil (Križaj Ortar idr., 2017, str. 94–104).

4. LETNIK GIMNAZIJE

Dijaki četrtega letnika gimnazije razvijajo zmožnosti kritičnega sprejemanja enogovornih neumetnostnih besedil tako, da berejo, poslušajo in pišejo naslednje vrste neumetnostnih enogovornih besedil: predavanje, besedilo politične propagande, zakon/statut/upravno odločbo in zapisnik (Poznanovič Jezeršek idr., 2008, str. 11).

Dijaki spoznajo tudi jezikovno politiko v Republiki Sloveniji skupaj s programi, pravilniki in zakoni, ki to področje urejajo, pri čemer razmišljajo o rabi slovenskega jezika v vsakdanjem in uradnem položaju (Križaj Ortar idr., 2018, str. 5–8). Prav tako se učijo o

zgodovini slovenskega (knjižnega) jezika in jezikoslovja (z zelo natančnim pregledom dogajanja na področju jezikovne rabe in tovrstnega napredka ter novosti, slovničarjev in slovaropiscev ter njihovih del od 16. stoletja pa vse do 21. stoletja z najnovejšimi dognanji) (Križaj Ortar idr., 2018, str. 8–55).

V zaključnem letniku pa sledi tudi sistematično nadgrajevanje in utrjevanje snovi iz 1., 2., in 3. letnika, in to s področja književnosti in jezika; obsežne in poglobljene so tudi priprave na pisanje eseja v okviru predpisanega maturitetnega sklopa literarnih besedil. Prav tako dijaki vrednotijo učinek pridobljenega vsebinskega in procesnega znanja na svoje poznavanje značilnosti raznih besedilnih vrst ter na tvorjenje in sprejemanje besedil (Poznanovič Jezeršek idr., 2008, str. 15).

2.3 PROJEKT *SLOVENŠČINA NA DLANI*

V današnjem času je zelo pomembno, kako se učenci in dijaki znajdejo v informacijskem procesu. Ključno je, da so dijaki spretni pri iskanju informacij in njihovi uporabi ter da pri tem uporabljajo raznolike vire. Informacijski viri so zelo raznoliki in pomembno je, da znajo učenci in dijaki uporabljati vse vrste virov (npr. tiskani ali elektronski, besedilni, slikovni, zvočni) (Haramija, 2018, str. 45). Eden takih virov bo tudi spletno orodje, ki nastaja v okviru projekta *Slovenščina na dlani*.

V uvodu predstavitvenega zbornika urednica pove (Ulčnik, 2018), da je *Slovenščina na dlani* projekt, v okviru katerega avtorji pripravljajo interaktivno učno e-okolje za slovenščino, ki se bo uporabljalo v osnovnih in srednjih šolah, po zaključenem projektu pa bo prosto dostopno tudi širši javnosti. Projekt združuje strokovnjake in strokovnjakinje z različnih področij, ki sodelujejo z učitelji, profesorji in dijaki iz 14 vzgojno-izobraževalnih zavodov iz vse Slovenije. V okviru projekta so organizirana predavanja in natečaji, ki učitelje, učence ter dijake spodbujajo k aktivnemu sodelovanju pri snovanju e-okolja. Projekt je usmerjen v zbiranje gradiv za zbirko besedil praktičnega, vsakdanjega sporazumevanja. To zbirko so poimenovali BERTA (zbirka BEsedil pRakTičnega sporazumevanjA) in bo vključevala različna pisna besedila ter govorne in video posnetke. Zbirka bo namenjena besedilnim vajam, v katerih bodo učenci lahko spoznavali različne besedilne vrste in urili funkcionalno pismenost ter svoje komunikacijske kompetence. Sodelovanje učencev, dijakov in učiteljev je predvideno

zlasti v zbiranju besedilnih vrst, kot so telefonski pogovori, pogajalni in prepričevalni pogovori, debate, referati, šale in anekdote, govorni nastopi, opisi življenja oseb in življenjepisi. Zbiranje gradiv za zbirko BERTA pa poteka tudi v obliki natečajev, na katerih lahko sodelujejo učenci, dijaki in njihovi mentorji.

V okviru projekta *Slovenščina na dlani* so strokovnjaki izvedli ankete med učitelji in učenci ter dijaki. Učitelji so podali svoja opažanja in mnenje o obstoječih e-gradivih za slovenščino. Povedali so, da so učenci/dijaki dovolj računalniško pismeni za uporabo e-gradiv in da močno prispevajo k učinkovitejšemu pouku. Poudarili pa so, da je učencem/dijakom delo z e-gradivi všeč, a ne sme biti prebogosto, saj so učenci/dijaki nad delom sprva navdušeni, kasneje pa jih delo začne dolgočasiti. Vseeno menijo, da so že obstoječa e-gradiva za slovenščino kakovostna in da z njihovo rabo učenci/dijaki lažje dosegajo učne cilje (Šek Mertük, 2018, str. 83).

Izvedli so tudi anketo o tem, kateri so najbolj priljubljeni tipi nalog med učenci/dijaki po mnenju učiteljev. To so: obkroževanje, dopolnjevanje, razvrščanje, povezovanje (združevanje), reševanje rebusov, križank, kvizov, izberi pravilni odgovor, spomin, iskanje napak v povedi, slikovno, avdio in video gradivo, vzorci besedil in interpretacij ter delo s književnim besedilom (Šek Mertük, 2018, str. 83).

Učitelji so navdušeni nad možnostjo soustvarjanja novega e-gradiva oziroma e-okolja za slovenščino. Prednost vidijo v povezovanju prakse in teorije. K sooblikovanju so povabili tudi svoje učence in dijake, saj so zelo kritični, ustvarjalni in domiselni. Pripravljavci e-gradiv so pomoči in nasvetov učiteljev nadvse veseli. Prizadevajo si ustvariti naloge z razumljivimi in natančnimi navodili in gradivo, ki bo preprosto in zanimivo, vendar strokovno korektno. E-gradivo naj bi bilo na zunanji videz privlačno, sestavljeno iz različnih tipov nalog, zlasti iger. Želijo si, da bi gradivo spodbujalo argumentiranje, kritično razmišljanje, zmožnost analize, sinteze ter zmožnost ustvarjanja in sklepanja (Šek Mertük, 2018, str. 83–84).

Učitelji in učiteljice so na uvodnih srečanjih izrazili navdušenje nad projektom in njegovo inovativnostjo. Bili so veseli medsebojnega sodelovanja in vključevanja učiteljic, učiteljev, učenk, učencev, dijakinj, dijakov v projektno delo. Pohvalili so tudi upoštevanje njihovih mnenj in predlogov (Voršič, 2018, str. 90).

3 PRAKTIČNI DEL

3.1 JEZIKOVNE POMANJKLJIVOSTI V ESEJIH GIMNAZIJCEV

Z jezikovnimi odstopanji od knjižne norme v spisih dijakov dvojezičnega območja z gimnazije v Celovcu sta se ukvarjali A. V. Lopert in M. Z. Jontes (2012, str. 116–122). Čeprav so predmet proučevanja spisi z dvojezičnega območja, njihova analiza vseeno ponuja vpogled v najpogostejše pravopisne, oblikoslovne, skladske, besedoslovne napake, ki jih je mogoče povezati z našo raziskavo. Avtorici sta proučili 45 šolskih spisov, napisanih v šolskem letu 2010/2011, pri pouku slovenskega jezika, in to od 3. do 5. razreda, kar sicer ustreza tretjemu izobraževalnemu obdobju osnovne šole v Sloveniji, a se nam kljub temu zdi, da prispevek prinaša zanimive izsledke. Največ pravopisnih odstopanj se kaže v rabi velike/male začetnice, v skladski in neskladski rabi ločil in v nekaterih izpustih črk. Oblikoslovno so problematične sklonske končnice samostalniške besede, pogoste so napačna raba namenilnika, slovničnega števila, zaimkov, predlogov, vezniških besed, glagolov morati in moči. Skladska odstopanja je mogoče opaziti pri napačnem besednem redu, nepotrebnem ponavljanju istih besed in izpustu glagolskih oblik. Besedoslovno je bila problematična raba germanizmov, pogovornih in narečnih besed.

V nadaljevanju bomo videli, da se istovrstne napake pojavljajo tudi v šolskih esejih z enojezičnega območja.

3.2 PREGLED ESEJEV OD 1. DO 3. LETNIKA

Analizirali smo skupno 77 esejev, ki so jih dijaki enega gimnazijskega oddelka napisali v prvih treh letih srednješolskega izobraževanja pri pouku slovenščine. Pri analiziranju jezikovnih posebnosti smo upoštevali spoznanja, pridobljena pri jezikovnem pouku prav v tem času šolanja, zajeta v že omenjenem učbeniškem kompletu *Na pragu besedila*, ob tem pa smo se ozrli tudi po priročnikih *Pravipis* (Kocmut, 2012) in *Jezik naš vsakdanji* (Sršen, 1998).

1. LETNIK

V prvem letniku dijaki pišejo literarni spis, ki je zameetek kasnejšega razpravljalnega eseja. V prvem ocenjevalnem obdobju so dijaki izbirali med dvema naslovoma za literarni spis (na podlagi besedil domačega branja: *Antigona* in *Kralj Ojdip* (Sofoklej), *Iliada* (Homer) in *Zgodbe Svetega pisma*). Prvi se je glasil "Ne da sovražim – da ljubim, sem na svetu!" in je temeljil na tragediji *Antigona*. Dijaki, ki so se odločili za ta naslov, so morali v nekaj povedih povzeti dramsko dogajanje in prikazati glavno dramsko osebo ter njeno življenjsko načelo. Opredeliti so morali vlogo njenih nasprotnikov in zaveznikov ter razmisliti, kaj o njenem ravnanju meni ljudstvo. Razložili so tudi, zakaj *Antigona* tragično propade. Drugi naslov je bil *Kreon pripoveduje ...* Dijaki so morali zgodbo pripovedovati tako, kot bi jo doživljal Kreon. Večina dijakov je za pisanje izbrala prvi naslov.

Domače branje drugega ocenjevalnega obdobja je obsegalo besedila *Hamlet* (W. Shakespeare), *Don Kihot* (M. de Cervantes), *Tartuffe* (Moliere) in *Ta veseli dan ali Matiček se ženi* (A. T. Linhart). Dijaki so izbirali med naslovoma, ki sta temeljila na Shakespearovi drami *Hamlet*. Prvi naslov se je glasil *Med vestjo in oblastjo*, ob katerem so morali razložiti, katera moralno nesprejemljiva dejanja je Klavdij na poti do prestola zagrešil. Dijaki so utemeljevali, kako se na Klavdijevo ravnanje odziva okolje, v katerem le-ta živi. Drugi naslov je bil: *Gertruda pripoveduje ...* Dijaki so morali zgodbo pripovedovati, kot jo je po njihovem mnenju doživljala Gertruda. Večina dijakov se je odločila za pisanje literarnega spisa s prvim naslovom.

Iz obeh ocenjevalnih obdobj skupaj smo analizirali napake iz 27 esejev.

Preglednica 1: Jezikovne pomanjkljivosti v esejih v 1. letniku

JEZIKOVNA RAVNINA	VRSTA NAPAKE	KONKRETNI PRIMER	PRAVILNI ZAPIS
PRAVOPIS	napačno deljenje besed	/	/
	napačen zapis besede	<i>prestavo</i>	<i>predstavo</i>
		<i>mescih</i>	<i>mesečih</i>
		<i>ukrutno</i>	<i>okrutno</i>

		<i>ubljubila</i>	<i>obljubila</i>
		<i>je poguma</i>	<i>je pogumna</i>
		<i>želel pridi</i>	<i>želel priti</i>
		<i>vstrajati</i>	<i>vztrajati</i>
		<i>nedobudni</i>	<i>nadobudni</i>
		<i>nedopusta</i>	<i>nedopustna</i>
		<i>kazenjsko</i>	<i>kazensko</i>
		<i>vrjame</i>	<i>verjame</i>
		<i>najbližji</i>	<i>najbližji</i>
		<i>vpira se</i>	<i>upira se</i>
		<i>prejšnega</i>	<i>prejšnjega</i>
		<i>obljobila</i>	<i>obljubila</i>
		<i>razmišlanja</i>	<i>razmišljanja</i>
		<i>dovol</i>	<i>dovolj</i>
		<i>se vname</i>	<i>se vname</i>
		<i>mišlenja</i>	<i>mišljenja</i>
		<i>na nivoj</i>	<i>na nivo</i>
		<i>venčni spanec</i>	<i>večni spanec</i>
		<i>vstrašila se je</i>	<i>ustrašila se je</i>
		<i>sovražli</i>	<i>sovražili</i>
		<i>edin del družine</i>	<i>edini del družine</i>
	raba velike/male začetnice	<i>Antična Grčija</i>	<i>antična Grčija</i>
		<i>Danskega kralja</i>	<i>danskega kralja</i>

	napačna raba predlogov s/z	<i>s vsemi častmi</i>	<i>z vsemi častmi</i>
		<i>s dramsko igro</i>	<i>z dramsko igro</i>
		<i>z Hamletom</i>	<i>s Hamletom</i>
		<i>z Kreonom</i>	<i>s Kreonom</i>
	zapis besede skupaj/narazen/z vezajem	<i>nemoremo</i>	<i>ne moremo</i>
		<i>naprimer</i>	<i>na primer</i>
		<i>obstrani</i>	<i>ob strani</i>
		<i>nebi</i>	<i>ne bi</i>
		<i>ponavadi</i>	<i>po navadi</i>
PRAVOPIS – LOČILA	vejica manjka v priredni zvezi stavkov	<i>predstavlja prednost saj se mu ni treba ukvarjati z zakrivanjem zločina</i>	<i>predstavlja prednost, saj se mu ni treba ukvarjati z zakrivanjem zločina</i>
		<i>začne se vesti blazno in da bi izvedel resnico priredi predstavo</i>	<i>začne se vesti blazno, in da bi izvedel resnico, priredi predstavo</i>
		<i>Kljub temu ima vsak človek malo vesti v sebi in to se vidi pri Klavdiju.</i>	<i>Kljub temu ima vsak človek vsaj malo vesti v sebi, in to se vidi pri Klavdiju.</i>
		<i>Antigona se je v ječi ubila in ko je to izvedel Hajmon se je še on ubil.</i>	<i>Antigona se je v ječi ubila, in ko je to izvedel Hajmon, se je še on ubil.</i>
		<i>Izbere navidez najlažjo pot in to je umor kralja.</i>	<i>Izbere na videz najlažjo pot, in to je umor kralja.</i>
		<i>Umor je nedopusten vendar je dejanje odsev človekovega značaja.</i>	<i>Umor je nedopusten, vendar je dejanje odsev človekovega značaja.</i>
		<i>Vendar je pozabil kako pameten je Hamlet in ni mislil na to.</i>	<i>Vendar je pozabil, kako pameten je Hamlet, in ni mislil na to.</i>

		<i>Lahko bi ga dali kazensko obglaviti, če bi priznal krivdo ali pa bi umrl naravne smrti.</i>	<i>Lahko bi ga dali kazensko obglaviti, če bi priznal krivdo, ali pa bi umrl naravne smrti.</i>
		<i>Na nek način mu je vseeno za mati saj se je poročila s Klavdijem.</i>	<i>Na nek način mu je vseeno za mater, saj se je poročila s Klavdijem.</i>
		<i>Hamletu je uspelo a kaj ko je njega doletel enak konec.</i>	<i>Hamletu je uspelo, a kaj ko je njega doletel enak konec.</i>
		<i>Čeprav je imela dober namen in to je spoznal tudi Kreon a prepozno.</i>	<i>Čeprav je imela dober namen, in to je spoznal tudi Kreon, a prepozno.</i>
		<i>Storila je prav a si niso upali ničesar reči saj so se bali posledic.</i>	<i>Storila je prav, a si niso upali ničesar reči, saj so se bali posledic.</i>
		<i>Ni osredotočena sama nase temveč na mrtvega brata.</i>	<i>Ni osredotočena sama nase, temveč na mrtvega brata.</i>
		<i>Hamlet naleti na prav takšno osebo in to je Klavdij.</i>	<i>Hamlet naleti na prav takšno osebo, in to je Klavdij.</i>
		<i>Na danskem dvoru se je neke noči prikazal duh umrlega Hamletovega očeta in ko je to izvedel Hamlet, se je želel na lastne oči prepričati.</i>	<i>Na danskem dvoru se je neke noči prikazal duh umrlega Hamletovega očeta, in ko je to izvedel Hamlet, se je želel na lastne oči prepričati.</i>
	vejica manjka v podredni zvezi stavkov	<i>Bila je prepričana da jo ima.</i>	<i>Bila je prepričana, da jo ima.</i>
		<i>Klavdij je ubil očeta medtem ko si preostanek kraljestva zatiska oči.</i>	<i>Klavdij je ubil očeta, medtem ko si preostanek kraljestva zatiska oči.</i>
		<i>Mislil je, da je dobil kar je hotel.</i>	<i>Mislil je, da je dobil, kar je hotel.</i>
		<i>Pozabi da, je tudi kralj samo človek.</i>	<i>Pozabi, da je tudi kralj samo človek.</i>

		<i>To mu je zaupal duh očeta da prijazni in ljubeznivi Klavdij ni takšen.</i>	<i>To mu je zaupal duh očeta, da prijazni in ljubeznivi Klavdij ni takšen.</i>
		<i>Pretvarja se da je ljubeznivi kralj a v resnici ni takšen.</i>	<i>Pretvarja se, da je ljubeznivi kralj, a v resnici ni takšen.</i>
		<i>To da je Klavdij ubil lastnega brata ...</i>	<i>To, da je Klavdij ubil lastnega brata ...</i>
		<i>Srečo iščeta v raznih dejanjih kot sta branje in šivanje.</i>	<i>Srečo iščeta v raznih dejanjih, kot sta branje in šivanje.</i>
		<i>Pokazal je, da ve da je on brezsrčni morilec.</i>	<i>Pokazal je, da ve, da je on brezsrčni morilec.</i>
		<i>Z mislijo da je Klavdij ga je zabodel.</i>	<i>Z mislijo, da je Klavdij, ga je zabodel.</i>
		<i>Koliko ljudi umre ali trpi ko ščiti svoja stališča.</i>	<i>Koliko ljudi umre ali trpi, ko ščiti svoja stališča.</i>
		<i>Vem da si to želi.</i>	<i>Vem, da si to želi.</i>
		<i>Nevedoč da je notri strup</i>	<i>Nevede, da je notri strup</i>
		<i>Slišala je da je Hamlet ubil njenega očeta.</i>	<i>Slišala je, da je Hamlet ubil njenega očeta.</i>
	vejica odveč	<i>zato je, verjetno začela vest, vedno bolj pritiskati nanj</i>	<i>zato je verjetno nanj vedno bolj začela pritiskati vest</i>
		<i>sam umor, bi mu moral pritiskati na vest</i>	<i>sam umor bi mu moral pritiskati na vest</i>
		<i>ljudje, ki so bolj osredotočeni nase, kot na koga drugega</i>	<i>ljudje, ki so bolj osredotočeni nase kot na koga drugega</i>
		<i>V dramskem delu Hamlet, je takšna oseba Klavdij.</i>	<i>V dramskem delu Hamlet je takšna oseba Klavdij.</i>

		<i>Za boj krivi Polinejka, in ga ne pokoplje.</i>	<i>Za boj krivi Polinejka in ga ne pokoplje.</i>
		<i>Tako kot družina, tudi ljudstvo soji na njeni strani.</i>	<i>Tako kot družina tudi ljudstvo stoji na njeni strani.</i>
		<i>Ali umor brata, ali nepravičen prihod na prestol.</i>	<i>Ali umor brata ali nepravičen prihod na prestol.</i>
		<i>Njegova mati Gertruda, pa popije strup.</i>	<i>Njegova mati Gertruda pa popije strup.</i>
		<i>Po odhodu kralja Ojdipa, je prestol ostal prazen.</i>	<i>Po odhodu kralja Ojdipa je prestol ostal prazen.</i>
		<i>Zato, se danes kaj takega ne bi moglo zgoditi.</i>	<i>Zato se danes kaj takega ne bi moglo zgoditi.</i>
		<i>Po odhodu Ojdipa, ostane prestol mesta Tebe prazen.</i>	<i>Po odhodu Ojdipa ostane prestol mesta Tebe prazen.</i>
		<i>Polinejka pa, kot izdajalca domovine, prepusti zverem.</i>	<i>Polinejka pa kot izdajalca domovine prepusti zverem.</i>
		<i>Kreon seveda, da Antigono zapreti.</i>	<i>Kreon seveda da Antigono zapreti.</i>
		<i>Kreon ostane sam, in tako opazi kaj je storil narobe.</i>	<i>Kreon ostane sam in takoj opazi, kaj je storil narobe.</i>
		<i>bila obsojena na smrt, kljub temu, da je bila zaročena</i>	<i>bila obsojena na smrt, kljub temu da je bila zaročena</i>
		<i>Vendar, je naslednji dan vratar spet prišel.</i>	<i>Vendar je naslednji dan vratar spet prišel.</i>
		<i>A po vsakem nemoralnem dejanju, človeka doletijo posledice.</i>	<i>A po vsakem nemoralnem dejanju človeka doletijo posledice.</i>

		<i>Kajti, Klavdij za njim ni žaloval.</i>	<i>Kajti Klavdij za njim ni žaloval.</i>
		<i>Seveda, so te besede Hamleta težile.</i>	<i>Seveda so te besede Hamleta težile.</i>
		<i>Po odigrani igri, je sam čepel v sobi.</i>	<i>Po odigrani igri je sam čepel v sobi.</i>
		<i>Ne Hamlet, ne Klavdij nista imela miru.</i>	<i>Ne Hamlet ne Klavdij nista imela miru.</i>
		<i>Po smrti obeh bratov, je imela še sestro.</i>	<i>Po smrti obeh bratov je imela še sestro.</i>
OBLIKOSLOVJE	napačna raba zaimka	Hamlet je bil prizadet zaradi smrti <i>njegovega</i> očeta.	Hamlet je bil prizadet zaradi smrti <i>svojega</i> očeta.
		da bi ustavili <i>njihovega</i> vladarja	da bi ustavili <i>svojega</i> vladarja
		prevzem prestola <i>njegovega</i> brata	prevzem prestola <i>svojega</i> brata
		v <i>njen</i> prebudi	v <i>njej</i> prebudi
		poročila se je z morilcem <i>njenega</i> moža	poročila se je z morilcem <i>svojega</i> moža
		Zakaj bi zapravljali <i>naše</i> življenje	Zakaj bi zapravljali <i>svoje</i> življenje
		Antigona z <i>njenim</i> slavnim rekom	Antigona s <i>svojim</i> slavnim rekom
		Duh mu razodene resnico o <i>njegovi</i> smrti.	Duh mu razodene resnico o <i>svoji</i> smrti.
		Dobro je premislil <i>njegove</i> možnosti.	Dobro je premislil <i>svoje</i> možnosti.
	neupoštevanje preglasa	vpliva na <i>nadaljno</i> dogajanje	vpliva na <i>nadaljnje</i> dogajanje
		<i>sklicoval</i> se je na	<i>skliceval</i> se je na
		napadel <i>svojo</i> rodno mesto	napadel <i>svoje</i> rodno mesto

		<i>s Klavdijom</i>	<i>s Klavdijem</i>
		<i>poslednjo dogajanje</i>	<i>poslednje dogajanje</i>
	napačna raba nedoločnika oz. namenilnika	poslal ga je <i>prisluškovati</i>	poslal ga je <i>prisluškovat</i>
		začnejo <i>vračat</i>	začnejo <i>vračati</i>
		ne more <i>ubežat</i>	ne more <i>ubežati</i>
		treba se je <i>borit</i>	treba se je <i>boriti</i>
		moram ga <i>umaknit</i>	moram ga <i>umakniti</i>
		se odloči <i>pokopat</i>	se odloči <i>pokopati</i>
	napačno sklanjanje	jezo sproščala na <i>hči</i>	jezo sproščala na <i>hčer</i>
		<i>sam</i> sebe slepi	<i>samega</i> sebe slepi
		Ne prenese <i>to</i> .	Ne prenese <i>tega</i> .
		z njegovo <i>matero</i>	z njegovo <i>materjo</i>
		<i>Matera Gertruda se odpravi ...</i>	<i>Mati Gertruda se odpravi ...</i>
		Prestol zapusti <i>norveškem</i> princu.	Prestol zapusti <i>norveškemu</i> princu.
		Stopila je pred <i>njim</i> .	Stopila je pred <i>njega</i> .
	napačno stopnjevanje	<i>bolj pomembno</i>	<i>pomembneje</i>
	napačna raba predloga	<i>iz predstave</i>	<i>s predstave</i>
		<i>iz drugega konca</i>	<i>z drugega konca</i>
		<i>iz enega konca</i>	<i>z enega konca</i>
	napačna raba glagolov morati/moči	<i>ni moral</i> več priti	<i>ni mogel</i> več priti
		<i>se ne bi moralo</i> zgoditi	<i>se ne bi moglo</i> zgoditi
BESEDOSLOVJE	slogovno zaznamovane besede oz. besedne zveze	<i>obnašanje</i>	<i>vedenje</i>
		<i>ostalo</i>	<i>drugo</i>
		<i>brigal</i>	<i>zanimal</i>

	oz. njihova napačna raba	<i>navali</i>	<i>napade</i>
		<i>bivšo</i>	<i>nekdanjo</i>
		<i>dolži</i>	<i>krivi</i>
		<i>ravno to</i>	<i>prav to</i>
		<i>je potrebno</i>	<i>je treba</i>
		<i>Antigona je tragičen junak.</i>	<i>Antigona je tragična junakinja.</i>
		<i>ima on narobe</i>	<i>se moti</i>
		<i>ne bi trebala umreti</i>	<i>ji ne bi bilo treba umreti</i>
		<i>čist</i>	<i>čisto</i>
		<i>natrpati kazen</i>	<i>naložiti kazen</i>
		<i>ravno on</i>	<i>prav on</i>
		<i>prvo on</i>	<i>najprej on</i>
		<i>karakter</i>	<i>značaj</i>
		<i>naenkrat</i>	<i>nenadoma</i>
	napačen frazem	<i>stane jo smrti</i>	<i>stane jo življenja</i>
SKLADNJA	besedni red	<i>bi naj deževalo</i>	<i>naj bi deževalo</i>
		<i>ki jo mi je</i>	<i>ki mi jo je</i>
		<i>se pa vsi</i>	<i>pa se vsi</i>
		<i>je živel mirno dalje.</i>	<i>je mirno živel dalje.</i>
		<i>tako bi naj rešil problem</i>	<i>tako naj bi rešil problem</i>
		<i>ali bi pa umrl</i>	<i>ali pa bi umrl</i>
		<i>bi na moral Polinejka</i>	<i>bi moral na Polinejka</i>
		<i>ki še ga vedno</i>	<i>ki ga še vedno</i>
		<i>to več ni pomembno</i>	<i>to ni več pomembno</i>
		<i>sta še umrla njegova</i>	<i>sta umrla še njegova</i>

		otroka	otroka
		<i>če bi ljudje se vedli</i>	<i>če bi se ljudje vedli</i>
		<i>Hamlet v trenutku jeze ga je zabodel</i>	<i>Hamlet ga je v trenutku jeze zabodel</i>
		<i>da bo se mogoče</i>	<i>da se bo mogoče</i>
		<i>mojega sina zaročenko</i>	<i>zaročenko mojega sina</i>
		<i>Odšla je v hišo brez besed.</i>	<i>Brez besed je odšla v hišo.</i>
		<i>Se za prihodnost svoje sestre boji.</i>	<i>Se boji za prihodnost svoje sestre.</i>
		<i>Se nič dobrega ni dogajalo.</i>	<i>Se ni dogajalo nič dobrega.</i>
		<i>Saj to bi pomenilo</i>	<i>Saj bi to pomenilo</i>
		<i>Očitno je iz besedila</i>	<i>Iz besedila je očitno</i>
	kopičenje veznikov	<i>vladarji, ki so za doseganje ciljev uporabljali različna sredstva, ki niso bila moralna</i>	<i>vladarji so za doseganje svojih ciljev uporabljali različna sredstva, ki niso bila moralna</i>
		<i>Saj če sovražimo ...</i>	<i>Če sovražimo ...</i>
		<i>Saj, ko je izvedel, da ga je pokopala ...</i>	<i>Ko je izvedel, da ga je pokopala ...</i>
		<i>Pove mu, da misli, da je ravnal narobe in da mora svoje napake popraviti.</i>	<i>Misli, da je ravnal narobe in da mora svoje napake popraviti.</i>
	napačna raba veznika	<i>oseba, kateri ni mar za življenje</i>	<i>oseba, ki ji ni mar za življenje</i>
		<i>Hamlet, katerega je smrt očeta najbolj prizadela.</i>	<i>Hamlet, ki ga je smrt očeta najbolj prizadela.</i>
		<i>Obe ženski, kateri je Hamlet ljubil.</i>	<i>Obe ženski, ki ju je Hamlet ljubil.</i>

		<i>Doletela jo je smrt, katero je naročil Hamlet.</i>	<i>Doletela jo je smrt, ki jo je naročil Hamlet.</i>
		<i>ko je mislil</i>	<i>kot je mislil</i>
		<i>Je junakinja, kateri ljubezen pomeni vse na svetu.</i>	<i>Je junakinja, ki ji ljubezen pomeni vse na svetu.</i>
	napačno ujemanje med osebkom in povedkom	vedno več je ljudi, ki bi izdalo svojo družino	vedno več je ljudi, ki bi izdali svojo družino
		<i>So se zgodila večina umorov.</i>	<i>Se je zgodila večina umorov.</i>
SLOG	mašila	<i>na zelo prebrisan način</i>	<i>zelo prebrisano</i>
		<i>bila je mnenja</i>	<i>menila je</i>
		<i>Sem mnenja, da...</i>	<i>Menim, da...</i>
		<i>Ta pogovor sta končala</i>	<i>Pogovor sta končala</i>

Pri analizi esejev iz 1. letnika opazamo, da dijakom največ težav povzroča pravilno postavljanje ločil, predvsem vejice. Dijaki pravilno rabo ločil sicer spoznajo šele v 3. letniku, vendar bi osnovno znanje morali pridobiti že v osnovni šoli. Ugotovili smo tudi, da dijaki v povedi z vrinjenim stavkom postavijo vejico na napačno mesto ali pa samo na začetek ali konec vrinjenega stavka. Zelo pogosta napaka je tudi zamenjan oz. napačen besedni red v povedih. Napačna raba velike začetnice je manj pogosta. Dijakom povzroča velike težave tudi pravilen zapis besed. Najpogosteje narobe zapisana beseda je glagol *verjeti* (zapisano: *vrjeti*) in samostalniki, kjer dijaki izpustijo eno od črk, npr. *j* v besedi *razmišljanje* (zapisano: *razmišlanje*). Napaka, ki se velikokrat ponovi, je tudi izpuščanje nenaglašene *i* pri zapisu glagolov, npr. *bili, sovražili ...* (zapisano: *bli, sovražli*). Zelo pogoste so tudi slogovno zaznamovane besede, ki se v esejih pojavljajo najverjetneje zato, ker dijaki v prostem času večinoma uporabljajo pogovorni jezik. Dijaki prav tako ne upoštevajo preglasa za *c, č, ž, š, j*, čeprav to glasovno spremembo v 1. letniku spoznajo v okviru glasoslovja (npr. *sklicoval, s Klavdijom*). V nobenem od analiziranih esejev ni bilo napačne delitve besed. Predvidevamo, da se dijaki deljenju besed skušajo izogniti in zato celotno besedo prenesejo v drugo vrstico, kljub temu da so se pravila za deljenje besed učili že v 1. letniku. Po naših pričakovanjih je

najpogostejša pomanjkljivost v esejih pravilno postavljanje ločil. Pričakovali smo več povedi z napačno rabo zaimka in napačnim sklanjanjem, vendar teh ni bilo veliko. Ta ugotovitev nas je presenetila, saj dijaki obravnavajo sklanjanje in zaimke šele v 2. letniku. Največ težav pri sklanjanju dijakom povzročata samostalnika *mati* (npr. z *njegovo matero* namesto z *materjo*) in *hči* (npr. *jezo je sproščala na hči*, pravilno: *hčer*). Menimo, da se dijaki skušajo izogibati pisanju povedi, za katere niso prepričani, da so pravilne. V daljših povedih, kjer niso prepričani, kam postaviti vejico, jo po navadi postavijo na napačno mesto ali pa jo izpustijo.

2. LETNIK

V drugem letniku dijaki pišejo le razpravljalni esej. V prvem ocenjevalnem obdobju so lahko izbirali med dvema naslovoma. Prvi esej je temeljil na prebranih knjigah: *Jevgenij Onjegin* (A. S. Puškin), *Gospa Bovary* (G. Flaubert), *Zločin in kazen* (F. M. Dostojevski) in *Krst pri Savici* (F. Prešeren); naslov tega eseja se je glasil: *V iskanju sreče*. Dijaki so morali primerjati Emmino in Tatjanino življenje ter njuno srečo v ljubezni. Morali so ju tudi označiti in primerjati njun odnos do moških književnih oseb ter njuna pričakovanja. Drugi esej je temeljil na znanju o Francetu Prešernu in naslov eseja je bil naslednji citat: ... *strah zbežal je, z njim upanje goljfitivo; najprej me sreča gladi ali tepi, me tnalo najdla boš neobčutljivo* ... V tem eseju so morali dijaki predstaviti temo in idejno sporočilo pesmi v naslovu ter jo umestiti v Prešernov pesniški razvoj. Primerjati so morali idejno sporočilo pesmi iz naslova s preostalimi Prešernovimi pesmimi ter ob romantičnih pojmih, kot so svetobolje, odvečni človek, razkol med družbo in posameznikom, utemeljiti, ali so Prešernove pesmi tipično romantične. Večina dijakov v razredu je izbrala naslov za pisanje razpravljalnega eseja na podlagi prebranih knjig.

V drugem ocenjevalnem obdobju so dijaki lahko izbirali med dvema naslovoma esejev, oba pa sta temeljila na naslednjih literarnih delih: *Visoška kronika* (I. Tavčar), *Deseti brat* (J. Jurčič), *Jara gospoda* (J. Kersnik), *Strahovi* (H. Ibsen). Naslov prvega eseja je bil: *Upodobitev Ančke in Agate v obravnavanih literarnih delih*. Naloga dijakov je bila, da v eseju skušajo povzeti bistvene dogodke, ki jih doživita v naslovu omenjeni osebi, in utemeljiti, katera usoda se jim zdi zanimivejša in zakaj. Obe osebi so morali označiti in primerjati njuno doživljanje ljubezni. Naslov drugega eseja se je glasil: *Odločilni trenutki na Izidorjevi in Lovretovi življenjski poti*. Dijaki so v eseju morali povzeti zgodbi obeh oseb in se opredeliti, katera je kot

celota bolj pretresljiva. Izbrati so morali najodločilnejši trenutek v življenju obeh oseb in razčleniti poglobitveni vzrok, ki je do teh dejanj privedel.

Dijaki so se v večini odločili za pisanje eseja s prvim naslovom. Napake smo izpisali iz skupno 26 esejev iz obeh ocenjevalnih obdobj.

Preglednica 2: Jezikovne pomanjkljivosti v esejih v 2. letniku

JEZIKOVNA RAVNINA	VRSTA NAPAKE	KONKRETNI PRIMER	PRAVILNI ZAPIS
PRAVOPIS	napačno deljenje besed	/	/
	napačen zapis besede	<i>adjukt</i>	<i>adjunkt</i>
		<i>najodločinejši</i>	<i>najodločilnejši</i>
		ni mogoče predvideti <i>naprej</i>	ni mogoče predvideti <i>vnaprej</i>
		<i>nevošljiva</i>	<i>nevoščljiva</i>
		<i>obravnal</i>	<i>obravnaval</i>
		<i>nedobudno</i>	<i>nadobudno</i>
		<i>vstrajal je</i>	<i>vztrajal je</i>
		<i>prekriva ji dejstva</i>	<i>prikriva ji dejstva</i>
		<i>oprizarja</i>	<i>uprizarja</i>
		<i>vrjel je</i>	<i>verjel je</i>
		<i>bila je zvišena</i>	<i>bila je vzvišena</i>
		<i>bila je ljublena</i>	<i>bila je ljubljena</i>
		<i>povelnik</i>	<i>poveljnik</i>
		<i>najman</i>	<i>najmanj</i>
		<i>še posebaj</i>	<i>še posebej</i>
<i>na nekoga se je uprla</i>	<i>na nekoga se je oprla</i>		
<i>nevrjetno</i>	<i>neverjetno</i>		

		<i>ljubezenjski lik</i>	<i>ljubezenski lik</i>
		<i>približevanje</i>	<i>približevanje</i>
		<i>izsopstavlja</i>	<i>izpostavlja</i>
		<i>življensko</i>	<i>življenjsko</i>
	raba velike/male začetnice	<i>Moskovski sejem</i>	<i>moskovski sejem</i>
		<i>na slemenice</i>	<i>na Slemenice</i>
		<i>že od Romantike</i>	<i>že od romantike</i>
	napačna raba predlogov s/z	<i>z Tatjano</i>	<i>s Tatjano</i>
		<i>z Tatjaninimi čustvi</i>	<i>s Tatjaninimi čustvi</i>
		<i>z Charlesom</i>	<i>s Charlesom</i>
		<i>z svetom</i>	<i>s svetom</i>
		<i>s drugo žensko</i>	<i>z drugo žensko</i>
		<i>z smrtjo</i>	<i>s smrtjo</i>
		<i>z Prešernom</i>	<i>s Prešernom</i>
		<i>gledano iz psihološkega vidika</i>	<i>gledano s psihološkega vidika</i>
		<i>z študijem</i>	<i>s študijem</i>
		<i>z težkim srcem</i>	<i>s težkim srcem</i>
	zapis besede skupaj/narazen/ z vezajem	<i>Junaki so ob enem čisto drugačni.</i>	<i>Junaki so obenem čisto drugačni.</i>
		<i>zavečno</i>	<i>za večno</i>
		<i>pravtako</i>	<i>prav tako</i>
		<i>nasplošno</i>	<i>na splošno</i>
		<i>zlahkoto</i>	<i>z lahkoto</i>
		<i>navse zadnje</i>	<i>navsezadnje</i>
		<i>nesmemo</i>	<i>ne smemo</i>
		<i>nenazadnje</i>	<i>ne nazadnje</i>

		<i>ponavadi</i>	<i>po navadi</i>
PRAVOPIS – LOČILA	vejica manjka v priređni zvezi stavkov	<i>Vse to lahko vodi do smrti, kot pri Emmi Bovary ali do sprejetja kot pri Tatjani.</i>	<i>Vse to lahko vodi do smrti, kot pri Emmi Bovary, ali do sprejetja, kot pri Tatjani.</i>
		<i>Ne vpliva le na posameznika ampak tudi na njegovo okolico.</i>	<i>Ne vpliva le na posameznika, ampak tudi na njegovo okolico.</i>
		<i>Ni mogla zavrniti Izidorja zato si je izmišljevala izgovore.</i>	<i>Ni mogla zavrniti Izidorja, zato si je izmišljevala izgovore.</i>
		<i>Tatjana se trudi pridobiti pozornost Jevgenija vendar je zavrnjena.</i>	<i>Tatjana se trudi pridobiti pozornost Jevgenija, vendar je zavrnjena.</i>
		<i>Po ugotovitvi, da ona ljubi Jurija pa je to sprejel.</i>	<i>Po ugotovitvi, da ona ljubi Jurija, pa je to sprejel.</i>
		<i>Moža ne ljubi a mu je zvesta, saj se je zaobljubila.</i>	<i>Moža ne ljubi, a mu je zvesta, saj se je zaobljubila.</i>
		<i>Sodniki so spoznali, da je Marks krivo pričal in so Agato izpustili.</i>	<i>Sodniki so spoznali, da je Marks krivo pričal, in so Agato le izpustili.</i>
		<i>Hotel je odpraviti svoje grehe tako, da je odšel v vojsko in lepo je ravnal.</i>	<i>Hotel je odpraviti svoje grehe tako, da je odšel v vojsko, in lepo je ravnal.</i>
		<i>Tudi graščak ga ne mara saj dobro dela vendar je v zvezi z njegovo hčerjo.</i>	<i>Tudi graščak ga ne mara, saj dobro dela, vendar je v zvezi z njegovo hčerjo.</i>
		vejica manjka v podredni zvezi stavkov	<i>Pavel se je začel zanjo zanimati šele ko je bila poročena.</i>
<i>Rodolphe je bil vse kar je kadarkoli iskala.</i>	<i>Rodolphe je bil vse, kar je kadarkoli iskala.</i>		

		<i>Še edinega moškega, ki jo je ljubil je zavračala.</i>	<i>Še edinega moškega, ki jo je ljubil, je zavračala.</i>
		<i>Katero pot bomo izbrali je odvisno od posameznika.</i>	<i>Katero pot bomo izbrali, je odvisno od posameznika.</i>
		<i>Ne more vedno dobiti kar si zaželi.</i>	<i>Ne more vedno dobiti, kar si zaželi.</i>
		<i>Pavel jo je zapeljeval samo da bi nekaj vzela Andreju.</i>	<i>Pavel jo je zapeljeval, samo da bi nekaj vzela Andreju.</i>
		<i>Ravnala je pravilno da se mu ni predala.</i>	<i>Ravnala je pravilno, da se mu ni predala.</i>
		<i>Upa, da jo bo Jevgenij sprejel takšno kot je.</i>	<i>Upa, da jo bo Jevgenij sprejel takšno, kot je.</i>
		<i>Bila je lepa sedemnajstletna deklica v katero sta se oba zaljubila.</i>	<i>Bila je lepa sedemnajstletna deklica, v katero sta se oba zaljubila.</i>
		<i>Namreč pri moških kot je Jevgenij, je bilo mnogo več žensk.</i>	<i>Namreč pri moških, kot je Jevgenij, je bilo mnogo več žensk.</i>
		<i>To je vzrok zakaj je Agata bolj prepričljiva.</i>	<i>To je vzrok, zakaj je Agata bolj prepričljiva</i>
		<i>Ni razumel namiga kako naj reši Agato.</i>	<i>Ni razumel namiga, kako naj reši Agato.</i>
		<i>A ona je vedela kaj želi.</i>	<i>A ona je vedela. kaj želi.</i>
		<i>Ko je ugotovil kaj se bo zgodilo med njo in Andrejem je ukrepal.</i>	<i>Ko je ugotovil, kaj se bo zgodilo med njo in Andrejem, je ukrepal.</i>
		<i>Dekleti sta izbrali tistega ki jima je več ponudil.</i>	<i>Dekleti sta izbrali tistega, ki jima je več ponudil.</i>
		<i>Si želi da bi lahko živela kot v romanih.</i>	<i>Si želi, da bi lahko živela kot v romanih.</i>
		<i>Vztrajal je da ni</i>	<i>Vztrajal je, da ni</i>

		<i>čarovnica.</i>	<i>čarovnica.</i>
		<i>Menil je da je v njenem srcu ljubezen.</i>	<i>Menila je, da je v njenem srcu ljubezen.</i>
		<i>Rešitev je našla v tem, da si kot v romanih poišče ljubimca.</i>	<i>Rešitev je našla v tem, da si, kot v romanih, poišče ljubimca.</i>
		<i>Ni se prepustila drugim moškim kot sta Izidor in Marks ter ni ugovarjala sodbi.</i>	<i>Ni se prepustila drugim moškim, kot sta Izidor in Marks, ter ni ugovarjala sodbi.</i>
		<i>S čimer je pokazala kako dobro je vzgojena.</i>	<i>S čimer je pokazala, kako dobro je vzgojena.</i>
		<i>Izpolnjuje vsa pravil ki jih zastavlja družba.</i>	<i>Izpolnjuje vsa pravila, ki jih zastavlja družba.</i>
		<i>Če se osebe naveličaš je tudi razumljivo, da jo zapustiš.</i>	<i>Če se osebe naveličaš, je tudi razumljivo, da jo zapustiš.</i>
		<i>Zanj je postala zanimiva le ker je bila zasedena.</i>	<i>Zanj je postala zanimiva le, ker je bila zasedena.</i>
		<i>Razlog da je vzela arzenik je bil zagotovo Rodolphe.</i>	<i>Razlog, da je vzela arzenik, je bil zagotovo Rodolphe.</i>
		<i>Skozi čas ugotovimo kaj nas veseli.</i>	<i>Skozi čas ugotovimo, kaj nas veseli.</i>
	vejica odveč	<i>Hude in dolgotrajne posledice, ob izgubi ljubljene osebe.</i>	<i>Hude in dolgotrajne posledice ob izgubi ljubljene osebe.</i>
		<i>... ter, da na tem svetu ne bo mogel biti z Bogomilo.</i>	<i>... ter da na tem svetu ne bo mogel biti z Bogomilo.</i>
		<i>Nista imeli sreče ne v ljubezni, ne v življenju.</i>	<i>Nista imeli sreče ne v ljubezni ne v življenju.</i>
		<i>Ne želijo ga več videti na Slemenicah.</i>	<i>Ne želijo ga več videti na Slemenicah.</i>

		<i>Tako kot njegov oče, tudi on odide v vojsko.</i>	<i>Tako kot njegov oče tudi on odide v vojsko.</i>
		<i>Tako kot Emma, je bila Tatjana bogata.</i>	<i>Tako kot Emma je bila Tatjana bogata.</i>
		<i>Za razliko od Izidorja, Lovre v romanu Deseti brat ljubi Manico.</i>	<i>Za razliko od Izidorja Lovre v romanu Deseti brat ljubi Manico.</i>
		<i>Verjetno, bi ženskam še naprej dajal lažne upe.</i>	<i>Verjetno bi ženskam še naprej dajal lažne upe.</i>
		<i>Na srečo, ji Charles le odpusti.</i>	<i>Na srečo ji Charles le odpusti.</i>
		<i>Pri Jevgeniju, pa se vrtinec ljubezni prične, ko spozna Tatjano.</i>	<i>Pri Jevgeniju pa se vrtinec ljubezni začne, ko spozna Tatjano.</i>
		<i>Tako, kot v moderni družbi</i>	<i>Tako kot v moderni družbi</i>
		<i>V današnjem času, bi bilo mogoče najti ...</i>	<i>V današnjem času bi bilo mogoče najti ...</i>
		<i>Agata, je bila veliko bolj previdna.</i>	<i>Agata je bila veliko bolj previdna.</i>
		<i>Prišla je na Visoko, k družini.</i>	<i>Prišla je na Visoko k družini.</i>
		<i>Med njegovim vojskovanjem, je Bogomila skrbela za svojega izbranca.</i>	<i>Med njegovim vojskovanjem je Bogomila skrbela za svojega izbranca.</i>
		<i>Toda, ko se je to izvedelo</i>	<i>Toda ko se je to izvedelo</i>
		<i>Njej je všeč Jurij, in ne njen izbranec Izidor.</i>	<i>Njej je všeč Jurij in ne njen izbranec Izidor.</i>
		<i>Nasprotje Emminega značaja, pa je Tatjana.</i>	<i>Nasprotje Emminega značaja pa je Tatjana.</i>
		<i>Tatjana, kljub svoji privlačnosti ni deležna pozornosti.</i>	<i>Tatjana kljub svoji privlačnosti ni deležna pozornosti.</i>

		<i>Rodolph ji je pomenil več, kot njena hči Bertka.</i>	<i>Rodolph ji je pomenil več kot njena hči Bertka.</i>
		<i>Njena pričakovanja, se ne izpolnijo.</i>	<i>Njena pričakovanja se ne izpolnijo.</i>
		<i>S spoznanjem romantičnega sveta, si postavita pričakovanja.</i>	<i>S poznavanjem sveta si postavita pričakovanja.</i>
		<i>Izidor ni storil ničesar, medtem, ko je njegov brat reševal Agato.</i>	<i>Izidor ni storil ničesar, medtem ko je njegov brat reševal Agato.</i>
		<i>Kljub temu, da je bil Marks njen polbrat ga je morala izdati.</i>	<i>Kljub temu da je bil Marks njen polbrat, ga je morala izdati.</i>
		<i>Kupovala je predmete, ki so bili simbol, njej nedostopnega.</i>	<i>Kupovala je predmete, ki so bili simbol njej nedostopnega.</i>
		<i>Zelo veliko, ji je pomenil videz.</i>	<i>Zelo veliko ji je pomenil videz.</i>
		<i>Onjegin, jo je zelo spoštoval.</i>	<i>Onjegin jo je zelo spoštoval.</i>
		<i>Emmo, pa je uničila čustvena zaslepljenost.</i>	<i>Emmo pa je uničila čustvena zaslepljenost</i>
OBLIKOSLOVJE	napačna raba zaimka	<i>S to njegovo bistrostjo</i>	<i>S to svojo bistrostjo</i>
		<i>Prav je, da sledi njenemu srcu.</i>	<i>Prav je, da sledi svojemu srcu.</i>
		<i>Slišala je za prerokbe o njeni prihodnosti.</i>	<i>Slišala je za prerokbe o svoji prihodnosti.</i>
		<i>Njeno predanost je dokazala ...</i>	<i>Svojo predanost je dokazala ...</i>
		<i>Nista ljubili njunih življenjskih partnerjev.</i>	<i>Nista ljubili svojih življenjskih partnerjev.</i>
		<i>Sreča je ni bila naklonjena</i>	<i>Sreča ji ni bila naklonjena</i>
		<i>Nobenega ni več</i>	<i>Nikogar ni več ljubila</i>

		ljubila.	
napačna oblika glagola		Osebi nista <i>imele</i> miru	Osebi nista <i>imeli</i> miru.
		Sovražna sreča in lažno upanje <i>je edino</i> , kar ji je ostalo.	Sovražna sreča in lažno upanje <i>sta edino</i> , kar ji je ostalo.
		Emma in Tatjana sta napačno <i>ravnale</i> .	Emma in Tatjana sta napačno <i>ravnali</i> .
		V njih sta <i>našle</i> vir	V njih sta <i>našli</i> vir
		<i>Živele</i> sta idealno življenje	<i>Živeli</i> sta idealno življenje
napačna oblika pridevnika		Zateče se v svoj <i>idealen</i> svet.	Zateče se v svoj <i>idealni</i> svet.
		Nastopi njen <i>tragičen</i> konec.	Nastopi njen <i>tragični</i> konec.
		Njen <i>brezskrben</i> otroški nasvet se ni nikoli več vrnil.	Njen <i>brezskrbni</i> otroški nasmeh se ni nikoli več vrnil.
		Dočkala je svoj <i>srečen</i> konec	Dočkala je svoj <i>srečni</i> konec.
napačna raba nedoločnika oz. namenilnika		začel jo je <i>zapeljevat</i>	začel jo je <i>zapeljevati</i>
		znamo <i>cenit</i>	znamo <i>ceniti</i>
		morala je <i>opravit</i>	morala je <i>opraviti</i>
		ni mogla <i>doživet</i>	ni mogla <i>doživeti</i>
neupoštevanje preglasa	/	/	
napačna besedna vrsta (pridevnik namesto prislova)		<i>boljše</i> je končati kot Tatjana in ne kot Emma	<i>bolje</i> je končati kot Tatjana in ne kot Emma
napačno sklanjanje		Pustila je hude posledice pri <i>obema</i> .	Pustila je hude posledice pri <i>obeh</i> .
		<i>Srečo</i> pa ne najdeta.	<i>Sreče</i> pa ne najdeta.

		Ne bi smela nadaljevati <i>svojo zvezo</i> .	Ne bi smela nadaljevati <i>svoje zveze</i> .
		Ne dvomi <i>vanjo</i> .	Ne dvomi <i>o njej</i> .
		... kar je iskala pri <i>moškemu</i> .	... kar je iskala pri <i>moškem</i> .
		Ni primeren za njegovo <i>hčerko</i> .	Ni primeren za njegovo <i>hčer</i> .
		Sprva ji <i>svoja čustva</i> ni izpovedal	Sprva ji <i>svojih čustev</i> ni izpovedal.
		Tudi <i>njo</i> niso doleteli le lepi dogodki.	Tudi <i>nje</i> niso doleteli le lepi dogodki.
		Želi potešitev svojih <i>želj</i> .	Želi potešitev svojih <i>želja</i> .
		Kmalu <i>o tem</i> Andreju razrije pismo.	Kmalu <i>to</i> Andreju razkrije pismo.
		Zaradi strahu je <i>v njem</i> videl svojega vzornika.	Zaradi strahu je <i>v njemu</i> videl svojega vzornika.
		Izvedel je resnico o <i>njegovima bratoma</i> .	Izvedel je resnico o <i>njegovih bratih</i> .
		V zgodbi spoznamo <i>Lovrota</i> .	V zgodbi spoznamo <i>Lovreta</i> .
		Podlegla je <i>njegovem</i> zapeljevanju.	Podlegla je <i>njegovemu</i> zapeljevanju.
		Ni znal pokazati <i>svoja vihar</i> na čustva.	Ni znal pokazati <i>svojih vihar</i> nih čustev.
		Kljub <i>njenem</i> skopuškem zakonu	Kljub <i>njenemu</i> skopuškem zakonu
		Kljub <i>vsem slabem</i> pa ne smemo izgubiti upanja.	Kljub <i>vsemu slabemu</i> pa ne smemo izgubiti upanja.
		Hrepenela je <i>za drugimi</i> .	Hrepenela je <i>po drugih</i> .
		Ljubljeni sta bili <i>s straneh</i> moških.	Ljubljeni sta bili <i>s strani</i> moških.

		Obravnaval kot svojo <i>hčero</i> .	Obravnaval kot svojo <i>hčer</i> .
		Nista razmislili vseh okoliščin.	Nista razmislili <i>o vseh okoliščinah</i> .
		<i>Nekatera</i> njuni ljubezenski ideali.	<i>Nekateri</i> njuni ljubezenski ideali.
		Ni ji nudil <i>razkošno življenje</i> .	Ni ji nudil <i>razkošnega življenja</i> .
		Poišče <i>hči</i> očetovega prijatelja.	Poišče <i>hčer</i> očetovega prijatelja.
		Nista imeli možnosti doživeti <i>materino ljubezen</i> in očetovo zaščito.	Nista imeli možnosti doživeti <i>materine ljubezni</i> in očetove zaščite.
		Ni hotel sprejeti <i>krščanstvo</i> .	Ni hotel sprejeti <i>krščanstva</i> .
	napačna raba predloga	z kraja	iz kraja
		z vode	iz vode
		Želi se poročiti <i>iz</i> bogastva.	Želi se poročiti <i>zaradi</i> bogastva.
		Manica <i>iz Slemenic</i>	Manica <i>s Slemenic</i>
	napačno stopnjevanje	Pri moškem <i>bolj pomembna</i>	Pri moškem <i>pomembnejša</i>
	napačna raba glagolov morati/moči	<i>Mogel</i> se je dobiti z Marjanom.	<i>Moral</i> se je dobiti z Marjanom.
		Ni <i>moral</i> a zavrniti Izidorja	Ni <i>mogla</i> zavrniti Izidorja
		Ni se <i>moral</i> a ločiti	Ni se <i>mogla</i> ločiti
BESEDOSLOVJE	slogovno zaznamovane besede oz. besedne zveze	veliko <i>ostalih</i> romantičnih junakov	veliko <i>drugih</i> romantičnih junakov
		<i>najdla</i> je rešitev	<i>našla</i> je rešitev
		znajdla se je	<i>znašla</i> se je

		<i>obnašati se</i>	<i>vesti se</i>
		<i>interes</i>	<i>zanimanje</i>
		<i>ena izmed</i>	<i>ena od</i>
		<i>potrebno</i>	<i>treba je</i>
		<i>izgled</i>	<i>videz</i>
		<i>važno</i>	<i>pomembno</i>
		<i>obedve</i>	<i>obe</i>
	napačen frazem	/	/
SKLADNJA	besedni red	Strah <i>ga je pa bilo</i> pokojnega očeta.	Strah <i>pa ga je bilo</i> pokojnega očeta.
		<i>Zanimalo jo je ali bi Pavel se še vedno boril zanj.</i>	<i>Zanimalo jo je, ali bi se Pavel še vedno boril zanjo.</i>
		<i>... in se je zato z drugim poročila.</i>	<i>... in se je zato poročila z drugim.</i>
		<i>Vendar življenje nam vedno nove ovira zastavlja.</i>	<i>Vendar življenje nam zastavlja vedno nove ovire.</i>
		Plesala je, zabavala se in tudi trdo delala.	Plesala je, se zabavala in tudi trdo delala.
		<i>Vendar po poroki se je vedla, tako kot je treba v zakonu.</i>	<i>Vendar se je po poroki vedla, tako kot je treba v zakonu.</i>
		Izrazila je ljubosumje do Renate, ki je <i>plesala na plesu</i> z Jurijem.	Izrazila je ljubosumje do Renate, ki je <i>na plesu plesala</i> z Jurijem.
		<i>Vendar živeli nista v popolnih okoliščinah.</i>	<i>Vendar nista živeli v popolnih okoliščinah.</i>
		Iskali sta srečo v ljubezni, <i>ki je pa nista našli.</i>	Iskali sta srečo v ljubezni, <i>ki pa je nista našli.</i>

		Sprejela je odločitev, ki <i>je se pa</i> na srečo dobro izšla.	Sprejela je odločitev, ki <i>pa se je</i> na srečo dobro izšla.
		V rokah <i>nista le vse dni držali orodja</i> , temveč tudi knjige.	V rokah <i>nista vse dni držali le orodja</i> , temveč tudi knjige.
	kopičenje veznikov	/	/
	napačna raba veznika	<i>Emma, katero je življenje v samostanu spremenilo.</i>	<i>Emma, ki jo je življenje v samostanu spremenilo.</i>
		<i>Iskala je moškega, kateri jo bo imel rad.</i>	<i>Iskala je moškega, ki bi jo imel rad.</i>
		<i>Dve osebi, kateri nista imeli notranjega miru.</i>	<i>Dve osebi, ki nista imeli notranjega miru.</i>
		<i>Izidor, katerega življenjska zgodba je pretresljiva.</i>	<i>Izidor, čigar življenjska zgodba je pretresljiva.</i>
		<i>Razen Črtomirja, koga je kot edinega preživelega rešil ribič.</i>	<i>Razen Črtomirja, ki ga je kot edinega preživelega rešil ribič.</i>
		<i>Charles, kateri bi zanjo naredil vse.</i>	<i>Charles, ki bi zanjo naredil vse.</i>
		<i>Življenje, za katerim si je prizadevala.</i>	<i>Življenje, za katerega si je prizadevala.</i>
		<i>Poroči se z generalom, katerega ne ljubi.</i>	<i>Poroči se z generalom, ki ga ne ljubi.</i>
		<i>Čas je preživljala s Pavlom, kateri jo je povsod spremljal.</i>	<i>Čas je preživljala s Pavlom, ki jo je povsod spremljal.</i>
		<i>Oseba, katera naj bi jo razveselila.</i>	<i>Oseba, ki naj bi jo razveselila.</i>
		<i>Pismo, katerega je napisala z upanjem, da ji bo ljubezen povrnjena.</i>	<i>Pismo, ki ga je napisala z upanjem, da ji bo ljubezen povrnjena.</i>

		<i>Jurij, katerega je zvesto ljubila.</i>	<i>Jurij, ki ga je zvesto ljubila.</i>
	napačno ujemanje med osebkom in povedkom	/	/
SLOG	mašila	Naveliča se <i>hojenja po zabavah</i> .	Naveliča se <i>zabavanja</i> .
		<i>To sklepam iz tega</i>	<i>Tako sklepam, ker ...</i>

Pri analizi esejev iz 2. letnika smo ugotovili, da dijakom še vedno predstavlja največjo težavo pravilno postavljanje ločil. Opažamo, da je pravilno postavljanje vejice za dijake zelo težavno in predvidevamo, da zato, ker ne poznajo natančnih pravil. V drugem letniku stopi v ospredje napačna raba veznika, ki ni bila tako izrazita v prvem letniku. To nas preseneča, saj dijaki spoznajo rabo zaimkov kot veznikov *ki* in *kateri* v drugem letniku v okviru oblikoslovja in se pričakuje, da bodo znanje uporabili pri pisanju esejev. V drugem letniku se pojavlja veliko manj slogovno zaznamovanih besed kot v prvem letniku, kar pripisujemo temu, da so se dijaki v esejih postopoma naučili izražati bolj knjižno. Napake pri besednem redu v povedih so se v primerjavi s prvim letnikom zmanjšale, vendar so še vedno zelo pogosto prisotne. Presenetila nas je tudi količina napak pri napačnem sklanjanju. Ta se je od prvega letnika zelo povečala, kljub temu da se ta snov obravnava v drugem letniku. Napačna raba zaimka je še vedno dokaj pogosta napaka. Prevladuje uporaba svojilnega zaimka *njegov/njen* namesto povratnega svojilnega zaimka (*svoj*). Ob analizi smo bili presenečeni tudi nad rabo predlogov *s/z* (npr. *z Tatjano – s Tatjano, z svetom – s svetom*). Dijaki naj bi se pravila naučili tako v osnovni šoli kot v prvem letniku. Predvidevamo, da večina dijakov to pravilo pozabi, če znanja ne utrjujejo redno. Kot smo ugotovili že v prvem letniku, dijakom povzroča težave tudi pravičen zapis besed (npr. *vstrajal je – vztrajal je, življensko – življenjsko*).

3. LETNIK

V tretjem letniku so se dijaki v prvem ocenjevalnem obdobju prvič preizkusili v pisanju interpretativnega eseja. Izbirali so lahko med dvema naslovoma, ob katerih so bili odlomki iz prebranih literarnih del. Prvi esej, za katerega so se lahko odločili, je temeljil na Cankarjevi

drami *Kralj na Betajnovi*. Priložen je bil odlomek s konca drugega dejanja, ko Kantor ustrelji Maksa. Dijaki so morali odlomek uvrstiti v celotno dramsko dogajanje in utemeljiti, kateri osebi imata poleg Kantorja pomembno vlogo v odlomku. Zapisati so morali, s katerimi sredstvi avtor stopnjuje napetost v odlomku, in ponazoriti zgradbo odlomka ter jo razložiti. Ovrednotiti so morali Kantorjev bivanjski položaj na koncu drame. Drugi esej je temeljil na Cankarjevi drami *Hlapci*. Eseg so pisali ob priloženem odlomku iz tretjega dejanja. Dijaki so morali v eseju opisati dogajalni čas in prostor v priloženem odlomku ter navesti še dve pomembnejši prizorišči iz drugih delov drame. Razložili so vlogo stranskih oseb v glavnem konfliktu, izbrali najpomembnejšo od teh oseb in svojo izbiro utemeljili. Razmišljali so tudi o pomenu dogajanja v odlomku za osrednji osebi in to ponazorili s citatoma iz odlomka. Navesti so morali vsaj tri različna jezikovno-slogovna sredstva in razložiti njihov pomen v odlomku ter s svojega stališča ovrednotiti glavno idejo odlomka.

Večina dijakov se je odločila za pisanje eseja na podlagi knjige *Kralj na Betajnovi*. Analizirali smo napake iz skupno 24 interpretativnih esejev. V tretjem letniku smo lahko proučili le eseje iz prvega ocenjevalnega obdobja, saj dijaki pišejo en esej v vsaki konferenci.

Preglednica 3: Jezikovne pomanjkljivosti v esejih v 3. letniku

JEZIKOVNA RAVNINA	VRSTA NAPAKE	KONKRETNI PRIMER	PRAVILNI ZAPIS
PRAVOPIS	napačno deljenje besed	cel-oten	celo-ten
	napačen zapis besede	<i>vrjeli</i>	<i>verjeli</i>
		<i>okazovati</i>	<i>ukazovati</i>
		<i>pripomaga</i>	<i>pripomore</i>
		<i>polek</i>	<i>poleg</i>
		<i>ko ona</i>	<i>kot ona</i>
		<i>povdarek</i>	<i>poudarek</i>
		<i>vstreliti</i>	<i>ustreliti</i>
		<i>prekrivati dejstvo</i>	<i>prikrivati dejstvo</i>
<i>oprizorjeno</i>	<i>uprizorjeno</i>		

		<i>vzklicaj</i>	<i>klicaj</i>
		<i>nadalno</i>	<i>nadaljnje</i>
		<i>diskalije</i>	<i>didaskalije</i>
		<i>obobožane</i>	<i>obubožane</i>
		<i>bolše</i>	<i>boljše</i>
	raba velike/male začetnice	<i>Božič</i>	<i>božič</i>
		<i>Bog</i>	<i>bog</i>
		<i>Antikrist</i>	<i>antikrist</i>
	napačna raba predlogov s/z	<i>z svojo energijo</i>	<i>s svojo energijo</i>
		<i>z Hano</i>	<i>s Hano</i>
		<i>s vzkliki</i>	<i>z vzkliki</i>
		<i>s osvetlitvijo</i>	<i>z osvetlitvijo</i>
		<i>s vprašanjem</i>	<i>z vprašanjem</i>
		<i>z puško</i>	<i>s puško</i>
		<i>z trdim delom</i>	<i>s trdim delom</i>
	zapis besede skupaj/narazen/ z vezajem	<i>med tem ko je pridigal</i>	<i>medtem ko je pridigal</i>
		<i>se nemore spreobrniti</i>	<i>se ne more spreobrniti</i>
		<i>ponavadi</i>	<i>po navadi</i>
		<i>takorekoč</i>	<i>tako rekoč</i>
		<i>ne moralno</i>	<i>nemoralno</i>
		<i>ne vredno</i>	<i>nevredno</i>
		<i>ne premišljeno</i>	<i>nepremišljeno</i>
		<i>neglede na</i>	<i>ne glede na</i>
		<i>nemoreš</i>	<i>ne moreš</i>
		<i>ne radi</i>	<i>neradi</i>
PRAVOPIS –	vejica manjka	<i>Pove mu radodarno in</i>	<i>Pove mu radodarno in</i>

LOČILA	pred prirednim veznikom	<i>iskreno saj se ne zaveda posledic.</i>	<i>iskreno, saj se ne zaveda posledic.</i>
		<i>Maks je nasprotoval Kantorju saj je njegovemu očetu odvzel posel.</i>	<i>Maks je nasprotoval Kantorju, saj je njegovemu očetu odvzel posel.</i>
		<i>Vzel je Francovo puško saj je hotel, da ljudje obtožijo njega.</i>	<i>Vzel je Frančevo puško, saj je hotel, da ljudje obtožijo njega.</i>
		<i>Ne uboga pa če mu sam ukažem.</i>	<i>Ne uboga, pa če mu sam ukažem.</i>
		<i>Želi ga privabiti na svojo stran saj mu otežuje delo.</i>	<i>Želi ga privabiti na svojo stran, saj mu otežuje delo.</i>
		<i>To privede do Kantorjeve ugotovitve, kaj je v resnici storil in globokega obžalovanja.</i>	<i>To privede do Kantorjeve ugotovitve, kaj je v resnici storil, in globokega obžalovanja</i>
		<i>Zave se, da se ga otroci bojijo in zato želi popraviti odnos z njimi.</i>	<i>Zave se, da se ga otroci bojijo, in zato želi popraviti odnos z njimi.</i>
		<i>Nato pride do zapleta, ko vdre Hana, vsa preplašena in vpije.</i>	<i>Nato pride do zapleta, ko vdre Hana, vsa preplašena, in vpije.</i>
		<i>Razplet, ko želi družino prepričati o svoji resnici, in sam konec, ki predstavlja razsnovo.</i>	<i>Razplet, ko želi družino prepričati o svoji resnici, in sam konec, ki predstavlja razsnovo.</i>
		<i>Ne prepričuje je zaradi ostalih temveč le zase.</i>	<i>Ne prepričuje je zaradi ostalih, temveč le zase.</i>
	<i>Pravičnih ljudi, ki se zavzamejo za svoje skupnosti je malo in takšen je bil Jerman.</i>	<i>Pravičnih ljudi, ki se zavzamejo za svoje skupnosti, je malo, in takšen je bil Jerman.</i>	
vejica manjka pred podrednim veznikom	<i>Kantor je ubil lastnega brata da si je pridobil bogastvo.</i>	<i>Kantor je ubil lastnega brata, da si je pridobil bogastvo.</i>	

		<i>Mogoče je zaslediti ponavljanja kot je ta stavek ...</i>	<i>Mogoče je zaslediti tudi ponavljanja, kot je ta stavek ...</i>
		<i>Vendar edino kar želi je rešiti vas hlapčevanja.</i>	<i>Vendar edino, kar želi, je rešiti vas hlapčevanja.</i>
		<i>To je zasnova odlomka v katerem je prikazano vzdušje.</i>	<i>To je zasnova odlomka, v katerem je prikazano vzdušje.</i>
		<i>Slišali so to kar so želeli.</i>	<i>Slišali so to, kar so želeli.</i>
		<i>Opisal je slovensko ljudstvo takšno kot je.</i>	<i>Opisal je slovensko ljudstvo takšno, kot je.</i>
		<i>Kantorju pove da bi rad ubil svojega očeta.</i>	<i>Kantorju pove, da bi rad ubil svojega očeta.</i>
		<i>Prepreči mu da ga ubije.</i>	<i>Prepreči mu, da ga ubije.</i>
		<i>S tem mu je župnik povedal kaj sledi.</i>	<i>S tem mu je župnik povedal, kaj sledi.</i>
		<i>Ko je župnik odšel je z Jermanom govorila še mati.</i>	<i>Ko je župnik odšel, je z Jermanom govorila še mati.</i>
		<i>Jerman je vedel katero pot mora izbrati.</i>	<i>Jerman je vedel, katero pot mora izbrati.</i>
		<i>Župnik je Jermanu pridigal o tem kako dober mož je.</i>	<i>Župnik je Jermanu pridigal o tem, kako dober mož je.</i>
		<i>Čas v katerem se odlomek odvija je po razglasitvi rezultatov.</i>	<i>Čas, v katerem se odlomek odvija, je po razglasitvi rezultatov.</i>
		<i>S tem je želel povedati da mu lahko naredijo kar želijo.</i>	<i>S tem je želel povedati, da mu lahko naredijo, kar želijo.</i>
		<i>Grahi kot so umor, tatvina, laž nas lahko uničijo.</i>	<i>Grehi, kot so umor, tatvina, laž, nas lahko uničijo.</i>

		<i>Mora se boriti za tisto v kar verjame.</i>	<i>Mora se boriti za tisto, v kar verjame.</i>
		<i>A je to kar jaz delam prav?</i>	<i>A je to, kar jaz delam, prav?</i>
		<i>Ker se Hana boji za otroke mu z boječim glasom odgovarja.</i>	<i>Ker se Hana boji za otroke, mu z boječim glasom odgovarja.</i>
		<i>Nam pomaga da začutimo ljubezen.</i>	<i>Nam pomaga, da začutimo ljubezen.</i>
		<i>Lahko ugotovimo, da je bil kljub temu, da je bil po srcu dober ...</i>	<i>Lahko ugotovimo, da je bil, kljub temu da je bil po srcu dober ...</i>
		<i>Spoznamo da vse kar temelji na strahu nekoč propade.</i>	<i>Spoznamo, da vse, kar temelji na strahu, nekoč propade.</i>
		<i>Kraj dogajanja je knjižnica kjer so nadučitelj in učitelj.</i>	<i>Kraj dogajanja je knjižnica, kjer so nadučitelj in učitelj.</i>
		<i>Strah jih je očeta, saj vedo kaj je storil.</i>	<i>Strah jih je očeta, saj vedo, kaj je storil.</i>
	vejica odveč	<i>Prosila, ga je naj se ne odpove veri.</i>	<i>Prosila ga je, naj se ne odpove veri.</i>
		<i>Oče, Kantor, pa sprošča svojo jezo nad družino.</i>	<i>Oče Kantor pa sprošča svojo jezo nad družino.</i>
		<i>Kljub močni prevladi ljudstva nad Kantorjem, on ohrani svoj položaj.</i>	<i>Kljub močni prevladi ljudstva nad Kantorjem on ohrani svoj položaj.</i>
		<i>S svojim nežnim, materinskim, vedenjem ...</i>	<i>S svojim nežnim materinskim vedenjem ...</i>
		<i>Kljub vsem zločinom, on ostane gospodar.</i>	<i>Kljub vsem zločinom on ostane gospodar.</i>
		<i>Poleg naših osebnih značilnosti, nas zaznamujejo tudi dejanja.</i>	<i>Poleg naših osebnih značilnosti nas zaznamujejo tudi dejanja.</i>

		<i>Ni mu preostalo drugega, kot to, da ga ustreli.</i>	<i>Ni mu preostalo drugega kot to, da ga ustreli.</i>
		<i>Pride Pisek, ki mu pove svoje mnenje vendar, je v odlomku prišel le po denar.</i>	<i>Pride Pisek, ki mu pove svoje mnenje, vendar je v odlomku prišel po denar.</i>
		<i>Odlomek govori o dogajanju, ko je Kantor, zaradi jeze ubil Maksa.</i>	<i>Odlomek govori o dogajanju, ko je Kantor zaradi nagle jeze ubil Maksa.</i>
		<i>Podoba Kantorja s puško v rokah, je najbolj zaznamovala otroke.</i>	<i>Podoba Kantorja s puško v rokah je najbolj zaznamovala otroke.</i>
		<i>Z uporabo vzklika pri njej, pa je avtor želel pokazati razburjenje.</i>	<i>Z uporabo vzklika pri njej pa je avtor želel pokazati razburjenje.</i>
		<i>Večino vaščanov, zelo skrbi izid volitev.</i>	<i>Večino vaščanov zelo skrbi izid volitev.</i>
		<i>Odlomek, že na začetku pokaže ...</i>	<i>Odlomek že na začetku pokaže ...</i>
		<i>Župnik si je med njunim pogovorom, že mislil, da si Jerman ne bo premislil.</i>	<i>Župnik si je med njunim pogovorom že mislil, da si Jerman ne bo premislil.</i>
		<i>Lahko rečemo, da je prvič v svojem življenju, občutil krivdo.</i>	<i>Lahko rečemo, da je prvič v svojem življenju občutil krivdo.</i>
		<i>V odlomku je prikazana, kot boječa hči.</i>	<i>V odlomku je prikazana kot boječa hči.</i>
		<i>Po slovesu vaščanov od Nine, Kantor izkoristi priložnost.</i>	<i>Po slovesu vaščanov od Nine Kantor izkoristi priložnost.</i>
		<i>Na koncu odlomka jo Kantor prikaže, kot izgovor za svoje</i>	<i>Na koncu odlomka jo Kantor prikaže kot izgovor za svoje vedenje.</i>

		<i>vedenje.</i>	
		<i>Ne le, da je Maks poznal resnico o smrti Nininega očeta</i>	<i>Ne le da je Maks poznal resnico o smrti Nininega očeta</i>
		<i>Poudari to, da ga ob slabih dejanjih, vest prav nič ne zapeče.</i>	<i>Poudari to, da jih ob slabih dejanjih vest prav nič ne zapeče.</i>
		<i>Ob Kantorjevem prihodu v krčmo, po tem, ko je že drugič moril.</i>	<i>Ob Kantorjevem prihodu v krčmo, po tem ko je že drugič moril.</i>
		<i>Skozi celotno dogajanje, želi družino prepričati o laži.</i>	<i>Skozi celotno dogajanje želi družino prepričati o laži.</i>
		<i>Poleg Nine, pa ima pomembno vlogo tudi Francka.</i>	<i>Poleg Nine pa ima pomembno vlogo tudi Francka.</i>
		<i>Če te na to, na vsakem koraku opozarja nekdo ...</i>	<i>Če te na to na vsakem koraku opozarja nekdo ...</i>
		<i>Ob prihodu Maksa, se je bila Francka pripravljena upreti očetu.</i>	<i>Ob prihodu Maksa se je bila Francka pripravljena upreti očetu.</i>
		<i>V tem odlomku, prosi Kantorja, da jo pusti.</i>	<i>V tem odlomku prosi Kantorja, da jo pusti.</i>
		<i>Kljub temu, da to tudi stori ...</i>	<i>Kljub temu da to tudi stori ...</i>
		<i>Vedel se je lepo, kot vsi drugi.</i>	<i>Vedel se je lepo kot vsi drugi.</i>
OBLIKOSLOVJE	napačna raba zaimka	<i>S tem kaže njegovo odločnost.</i>	<i>S tem kaže svojo odločnost.</i>
		<i>Še zlasti njegovo ženo Hano.</i>	<i>Še zlasti svojo ženo Hano.</i>
		<i>Noben mu ne verjame.</i>	<i>Nihče/nobeden mu ne verjame.</i>

		<i>na sebe</i>	<i>nase</i>
neupoštevanje preglasa	Kantor izkoristi <i>Francovo</i> odsotnost.	Kantor izkoristi <i>Frančevo</i> odsotnost.	
	Odhaja <i>naslednjo jutro</i> .	Odhaja <i>naslednje jutro</i> .	
napačna raba nedoločnika oz. namenilnika	<i>želi jih spodbudit</i>	<i>želi jih spodbuditi</i>	
napačno sklanjanje	Jerman <i>te hlapce</i> ni hotel učiti.	Jerman <i>teh hlapcev</i> ni hotel učiti	
	Želi jo prepričati <i>v svojo resnico</i> .	Želi jo prepričati <i>o svoji resnici</i> .	
	Zasledimo Jermanovo <i>mati</i> .	Zasledimo Jermanovo <i>mater</i> .	
	To je želel prikazati z <i>mnogimi</i> zamolki in vzkliki.	To je želel prikazati z <i>mного</i> zamolki in vzkliki	
	Kantor vodi <i>sam sebe</i> v propad.	Kantor vodi <i>samega sebe</i> v propad.	
	Ženo je prepričal <i>v nasprotno</i> .	Ženo je prepričal <i>o nasprotnem</i> .	
	Prepričan je <i>v svojo zmago</i> .	Prepričan je <i>o svoji zmagi</i> .	
	Znotraj družin prihaja do <i>mnogih sporov</i> .	Znotraj družin prihaja do <i>mного sporov</i> .	
	Kantor ne čuti <i>krivdo</i> .	Kantor ne čuti <i>krivde</i> .	
	Po <i>ponavljajočimi</i> zavračanji.	Po <i>ponavljajočih se</i> zavračanjih.	
	Prepričal ga je <i>v neresnico</i> .	Prepričal ga je <i>o neresnici</i> .	
	Želi si <i>nečesa</i> doseči.	Želi si <i>nekaj</i> doseči.	
napačno stopnjevanje	/	/	
napačna raba	<i>ne mora</i> preko sebe	<i>ne more</i> preko sebe	

	glagolov morati/moči	<i>moremo</i> dobro premisliti	<i>moramo</i> dobro premisliti
BESEDOSLOVJE	slogovno zaznamovane (ali napačne) besede oz. besedne zveze	<i>ne bojo</i>	<i>ne bodo</i>
		<i>konstanten</i>	<i>stalen</i>
		<i>s tresajočo roko</i>	<i>s tresočo se roko</i>
		<i>kregata se</i>	<i>prepirata se</i>
		<i>obnašanje</i>	<i>vedenje</i>
		<i>debata</i>	<i>razprava</i>
		<i>efekt</i>	<i>učinek</i>
		<i>je potrebno razsoditi</i>	<i>je treba razsoditi</i>
		<i>vsedel se je</i>	<i>sedel je</i>
	<i>po poslovu</i>	<i>po slovesu</i>	
	napačen frazem	/	/
SKLADNJA	besedni red	<i>Zave se, da je le izgubil nekaj.</i>	<i>Zave se, da je le nekaj izgubil.</i>
		<i>To je tudi videl Jerman v delu Hlapci.</i>	<i>To je videl tudi Jerman v delu Hlapci.</i>
		<i>Ponoči se v strahu otroci skušajo umiriti.</i>	<i>Ponoči se otroci v strahu skušajo umiriti.</i>
		<i>Ampak kljub temu vsemu Maksa ni sovražil.</i>	<i>Ampak kljub vsemu temu Maksa ni sovražil.</i>
		<i>Na tem svetu bi naj imel možnost za enakopravnost.</i>	<i>Na tem svetu naj bi imel možnost za enakopravnost.</i>
		<i>Ker se pa sploh ne gre za vero ...</i>	<i>Ker pa (se) sploh ne gre za vero ...</i>
		<i>Vendar tudi to ga ni omejevalo.</i>	<i>Vendar ga tudi to ni omejevalo.</i>
		kopičenje veznikov	/

	napačna raba veznika	<i>Župnik, kateremu so vsi zaupali.</i>	<i>Župnik, ki so mu vsi zaupali.</i>
		<i>Nina, čigar očeta morilec je bil Kantor.</i>	<i>Nina, katere očeta morilec je bil Kantor.</i>
		<i>Prihod Kantorja, kateremu to ni jasno.</i>	<i>Prihod Kantorja, ki mu to ni jasno.</i>
	napačno ujemanje med osebkom in povedkom	/	/
SLOG	mašila	<i>na drugačen način</i>	<i>drugače</i>

Ugotavljamo, da se večinoma še zmeraj pojavljajo določene vrste napak, ki se na podlagi obravnavane snovi v 1. in 2. letniku več ne bi smele. Še vedno so velika težava vejice, čeprav so dijaki obravnavali rabo ločil, preden so pisali esej v 3. letniku. Pričakovali smo, da bo na tem področju prišlo do napredka, a opažamo, da dijaki ne znajo postaviti vejice, ko tvorijo svoje povedi. Napak pri besednem redu je v primerjavi s 1. in 2. letnikom veliko manj. Prav tako se je zmanjšala napačna raba veznika, verjetno kot posledica jezikovne obravnave pri pouku. Veliko več kot v nižjih letnikih pa je napak pri napačnem sklanjanju. Te napake se več ne bi smele pojavljati v takšni meri, saj so dijaki pravilno sklanjanje obravnavali v 2. letniku. Veliko je tudi napak pri napačni rabi predlogov *s/z* in napačnem zapisu besed skupaj/narazen/z vezajem. Te snovi se po učnem načrtu obravnavata v 1. letniku srednje šole, so pa pravila dijaki spoznali že v osnovni šoli. Slogovno zaznamovanih besed je manj kot v prvem in drugem letniku, vendar se še vedno pojavljajo prepogosto. Pravilen zapis nekaterih besed dijakom še vedno predstavlja težave. Zanimivo je, da se napačno zapisane besede skozi vsa leta ponavljajo (npr. *vrjeti, najbližji*). Napačne rabe nedoločnika in namenilnika je v primerjavi z 1. in 2. letnikom manj. Predvidevamo da zato, ker so dijaki obravnavali glagol konec drugega ocenjevalnega obdobja v 2. letniku.

Splošne ugotovitve

Generalno gledano ugotavljamo, da se pojavlja veliko napak, ki se skozi vse tri letnike ponavljajo, kljub temu da dijaki obravnavajo določeno snov tekom srednje šole ali še celo prej v osnovni šoli. Izpostavljamo najpogostejše.

Ena takšnih napak je zagotovo postavljanje vejice. Dijaki rabo ločil v srednji šoli obravnavajo šele v 3. letniku, a so se poenostavljenih pravil naučili že v osnovni šoli. Opažamo, da dijaki ne znajo postaviti vejice, ko tvorijo lastne povedi. Težava je tudi, da tvorijo zapleteno zložene povedi, v katerih nanizajo preveč informacij, saj bi radi strnjeno čim več povedali, pa jim to najbolj ne uspe, vsaj ne pravopisno. V takšnih zapletenih povedih je po navadi tudi več napak, saj dijaki, ko napišejo poved do konca, ne znajo pravilno postaviti vseh vejic na ustrezna mesta.

Ponavljajo se tudi številni napačni zapisi besed. Ena najbolj problematičnih besed je zagotovo glagol *verjeti* (zapisano: *vrjeti*) v različnih glagolskih osebah, naklonih in časih. Ta primer se pojavlja v vsakem letniku v veliko esejih. Težavni so tudi glagolniki, kot sta *razmišljanje* in *življenje*, kar dijaki pogosto napišejo tako, da izpustijo en j (npr. *življenje*, *razmišljanje*). Zelo pogosta pa je tudi napaka, ko kot prvo črko besede, navadno glagola, napišejo v namesto *u* (npr. *vstrašila se je – ustrašila se je*, *vstrelil je – ustrelil je*).

Pri sklanjanju sta najbolj problematična samostalnika *mati* in *hči*. Sklanjanja se dijaki učijo šele v 2. letniku, a je to tudi po obravnavani snovi najpogostejša oblikoslovna napaka. Število slogovno zaznamovanih besed v esejih se skozi leta znižuje. Predvidevamo, da zato, ker profesorji spodbujajo dijake k bolj knjižnemu izražanju. Slogovno zaznamovane besede se pojavljajo zato, ker dijaki v svojem prostem času ne govorijo zbornega jezika, temveč pogovorni jezik, narečje ali sleng. Ker jim je domača govorica bližja kot knjižna, v esejih zapišejo besede, ki so po njihovi presoji pravilne in bi jih uporabili v vsakdanjem pogovoru.

Opazili smo, da se dijaki v veliki večini izogibajo zapleteno zloženim povedim in da pri tvorjenju teh ne uporabljajo besed, ki bi jih lahko napisali narobe. In ker se temu včasih ne morejo izogniti, pride do slovničnih in pravopisnih napak. Prav tako se izogibajo deljenju besed in namesto tega besedo celo prenesejo v naslednjo vrstico.

4 ANKETA

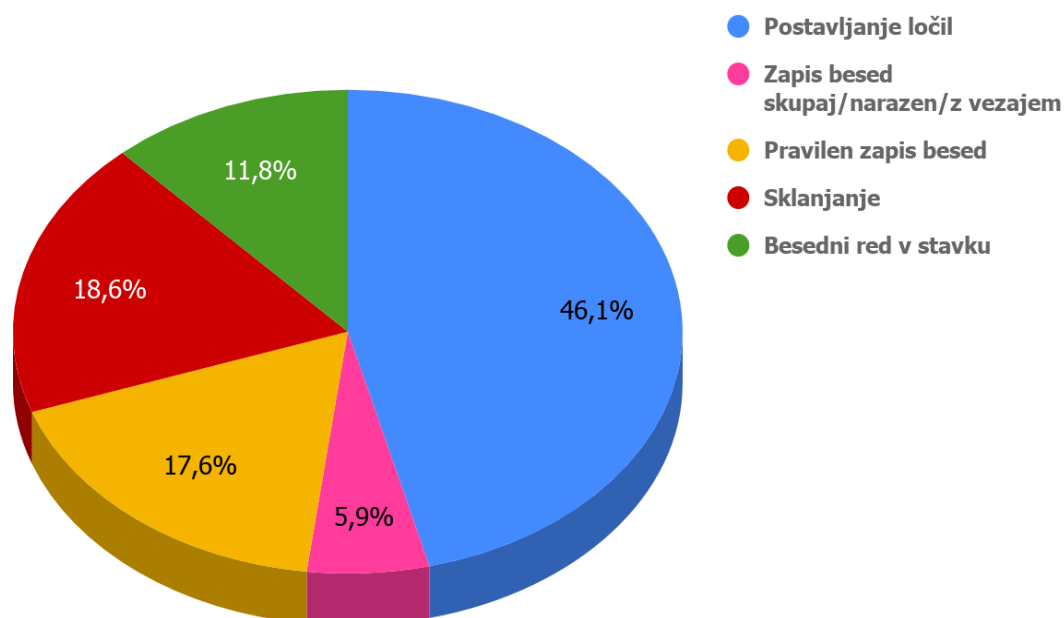
4.1 ANKETIRANJE

V januarju 2019 smo vljudno povabili dijake enega oddelka 3. letnika gimnazijskega programa, prav tistega, katerih eseji so sicer bili vključeni v praktični del raziskovalne naloge, k izpolnjevanju ankete (glej prilogo). Samo ta razred smo zajeli zaradi lažje primerjave z analizo jezikovnih pomanjkljivosti ter zaradi smiselnosti izsledkov. Sodelovalo je 24 dijakov.

4.2 ANALIZA DOBLJENIH REZULTATOV

1 Najpogostejše napake v esejih po mnenju dijakov

Grafikon 1: Najpogostejše napake v esejih po mnenju dijakov

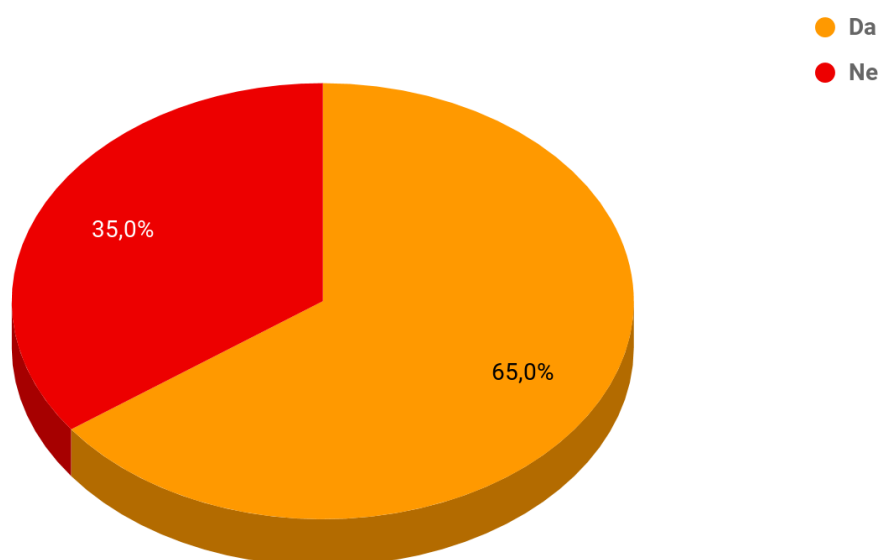

Dijake smo povprašali, katere vrste napak jim po njihovem mnenju povzročajo največ težav. Največ dijakov (tj. 46,1 %) je odgovorilo, da je za njih najbolj problematična pravilna raba nekončnih ločil. Glede na analizo esejev v prejšnjem poglavju smo ugotovili, da je to res; zlasti je problem ustrezno postavljanje vejice v priredni in podredni zvezi stavkov. Ugotovili

smo, da dijakom veliko težav povzročata tudi sklanjanje (18,6 % anketiranih) in pravilen vrstni red besed v stavku (11,8 % anketiranih dijakov). Glede na ugotovitve, ki smo jih pridobili z anketnim vprašalnikom, se dijaki v glavnem zavedajo svojih napak in znajo samostojno presoditi, pri kateri jezikovni ravni so najbolj negotovi. To lahko potrdimo tudi z dejstvom, da se rezultati iz ankete in analize esejev ujemajo.

2 Mnenje dijakov o lastnem izboljšanju

Grafikon 2: Mnenje dijakov o lastnem izboljšanju

Dijaki večinoma menijo, da so se skozi leta izboljšali v pisanju esejev (65 % anketiranih). Za nekatere posameznike to sicer drži, vendar pa se kot celoten razred niso pretirano izboljšali. Napake, ki so se pojavljale v prvem letniku, se pojavljajo tudi v tretjem, čeprav so dijaki v vmesnem obdobju to snov že obravnavali. Presenečajo tudi napake, ki se v prvem letniku skoraj niso pojavljale, v tretjem pa so zelo izrazite (npr. zapisovanje besed skupaj/narazen/z vezajem, kljub temu da se ta snov obravnava, utrjuje in preverja že v prvem letniku).

3 Razlog za izboljšanje pisanja (po mnenju dijakov)

Največ dijakov (54 %) meni, da so se izboljšali, ko so pri pouku skozi leta obravnavali določeno snov. Ta podatek nasprotuje ugotovitvam iz analize esejev, saj dijaki nekaterih

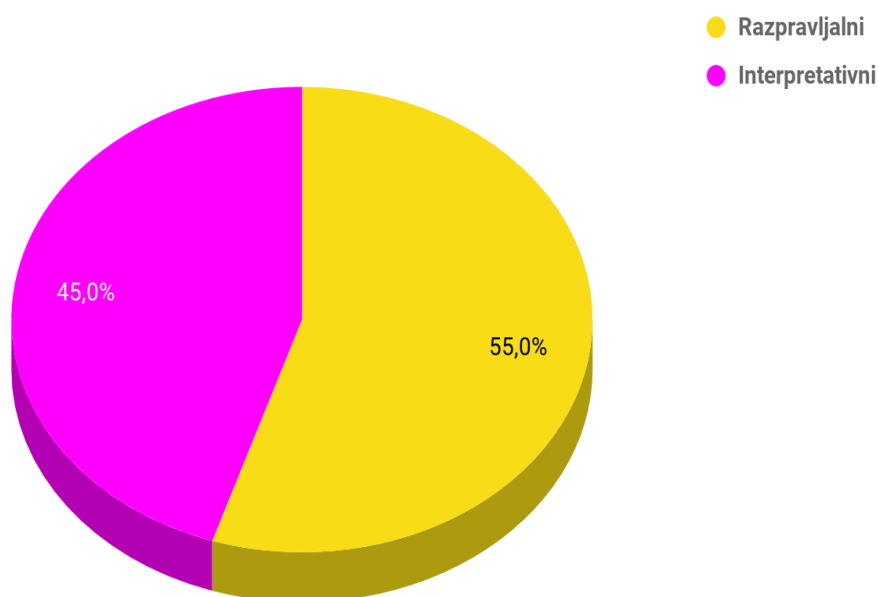
slovničnih in pravopisnih pravil niso usvojili ali pa so jih tekom let pozabili. Osem dijakov (34 %) meni, da so se izboljšali, saj so se v dosedanjih letih šolanja naučili, katere slovnične in pravopisne napake so za njih problematične, in pazili, da jih ne ponavljajo. Le trije (12 % dijakov) so v anketi zapisali, da so napake odpravili z vajo.

4 Mnenje o odpravljanju napak

Vseh 24 dijakov je v anketi odgovorilo, da so določene slovnične in pravopisne napake lahko odpravili, ko so določeno snov obravnavali pri pouku. Naša analiza esejev v prejšnjem poglavju je pokazala, da dijaki nekaterih napak niso izboljšali, kljub temu da so se določenih slovničnih pravil naučili pri pouku. Dijaki nekatera pravila tekom let tudi pozabijo (če jih nenehno ne utrjujejo), saj se še v tretjem letniku pojavljajo napake, kot so pomanjkljivosti pri zapisu besed skupaj/narazen/z vezajem, kar so obravnavali v prvem letniku, in napake pri sklanjanju, kar je snov drugega letnika.

5 Tip eseja

Grafikon 3: Tip eseja

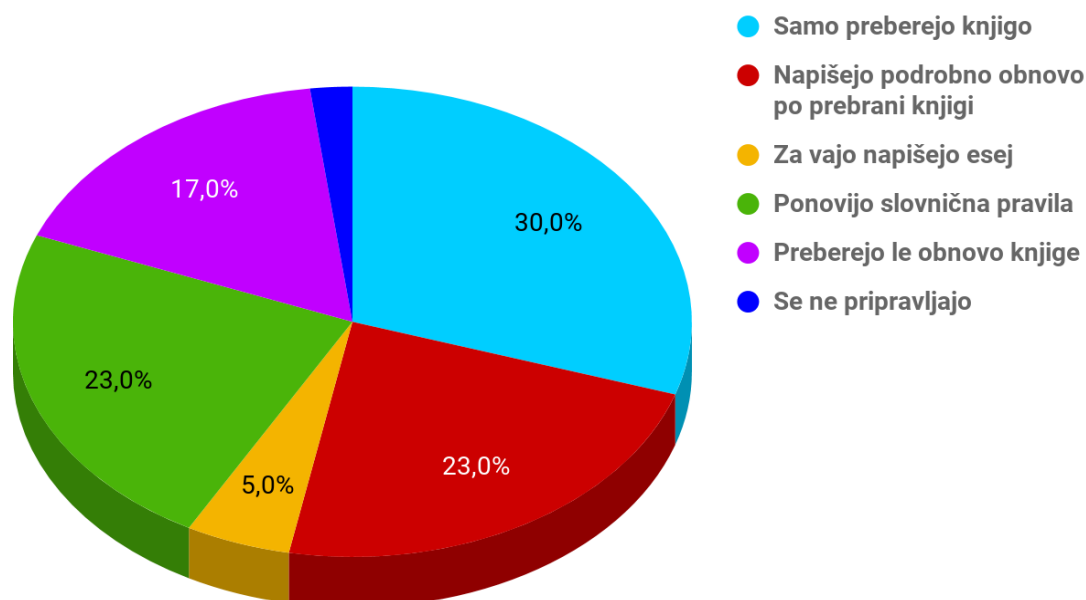

Dosedanje raziskave (Ambrož, 2015, str. 213) kažejo, da je dijakom po navadi bližji razpravljalni esej in da se tudi na maturi večinoma odločajo za tovrstno pisanje. Pričakovali

smo, da se bodo dijaki opazovanega oddelka v veliki večini odločili za razpravljalni esej kot tistega, ki se ga raje lotevajo, in zato nas je presenetilo, da se podatki razlikujejo le za 10 %. Resda je še vedno prva izbira razpravljalni esej (55 % vprašanih), a število tistih, ki so izbrali razlagalnega, tj. 45 %, vsekakor ni zanemarljivo.

6 Priprava na pisanje eseja

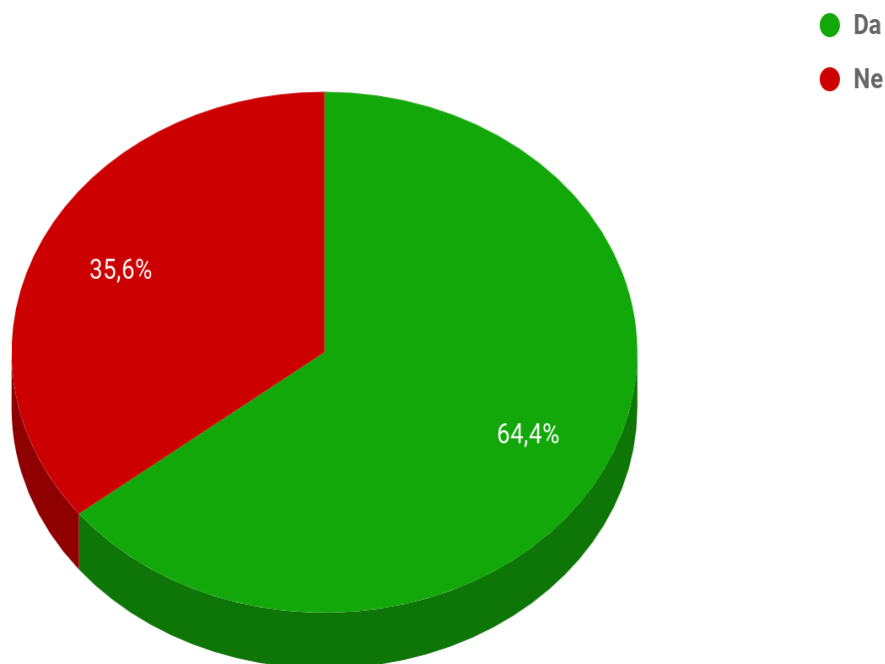
Grafikon 4: Priprave na pisanje eseja

Iz pričujočega anketnega vprašalnika smo ugotovili, da samo 30 % dijakov prebere le v okviru obveznega domačega branja predpisano literarno delo (ali več le-teh) in se na esej kako drugače ne pripravlja. 17 % dijakov prebere le obnovo knjige, kar je še bolj skrb vzbujajoče. Dijaki pred esejem zgolj občasno ponovijo pravopisna in slovnična pravila ter napišejo podrobno obnovo vsebine po tem, ko so knjigo prebrali (oboje po 23 %). Pričakovano malo dijakov za vajo napiše esej, in sicer le 5 %, kljub temu da jim je pri pouku ta možnost na voljo, profesorica pa je napisane naloge pripravljena pregledati in podati mnenje. Samo 2 % dijakov pa je napisalo, da se na esej sploh ne pripravljajo. Ugotovitve iz ankete so smiselne glede na analizo zbranih esejev. Dijaki se sicer (vsebinsko) pripravijo na temo, o kateri bodo pisali v eseju, a jim težave povzročajo predvsem slovnične in pravopisne napake, ki pa jih lahko odpravijo le z dodatno vajo in rednim obnavljanjem obravnavane snovi.

7 Ponovitev pravil pred pisanjem eseja

Grafikon 5: Ponovitev pravil pred pisanjem eseja

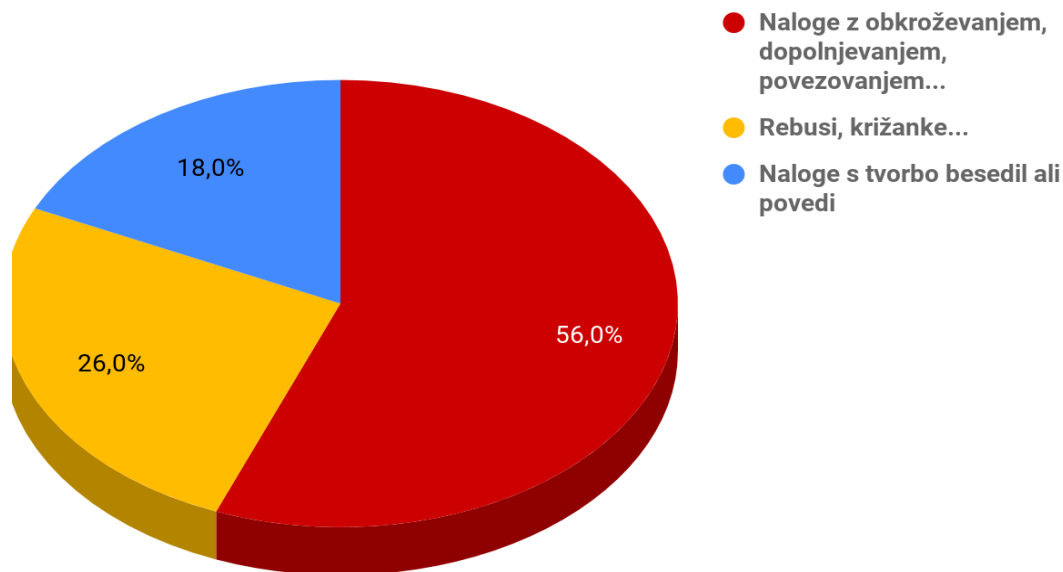
Kar 64,4 % anketiranih dijakov ponovi pravopisna in slovnična pravila pred samim pisanjem eseja. Predvidevali smo, da jih bo večina obkrožila odgovor ne, saj se dijaki med pripravami na esej pogosteje osredotočajo na vsebino eseja, kot kažejo odgovori na eno od prejšnjih anketnih vprašanj. Glede na rezultate, ki smo jih pridobili pri analizi esejev, sklepamo, da je več tistih dijakov, ki pravil ne ponovijo. Predvidevamo pa tudi, da dijaki kljub ponavljanju teh pravil ne upoštevajo oz. nanje pozabijo, ko morajo samostojno tvoriti povedi.

8 Reševanje nalog v delovnih zvezkih

92 % anketiranih dijakov meni, da naloge v delovnem zvezku *Na pragu besedila* (1–4) zadoščajo za temeljito pripravo na pisanje šolskih esejev (in drugih besedil). Le 8 % dijakov pa misli, da se pravopisnih in slovničnih pravil ne moreš naučiti zgolj z vajami v delovnem zvezku, in si očitno želi še dodatnih vaj za utrjevanje jezikovnega znanja in širjenje besednega zaklada.

9 Priljubljeni tipi jezikovnih nalog

Grafikon 6: Priljubljeni tipi jezikovnih nalog

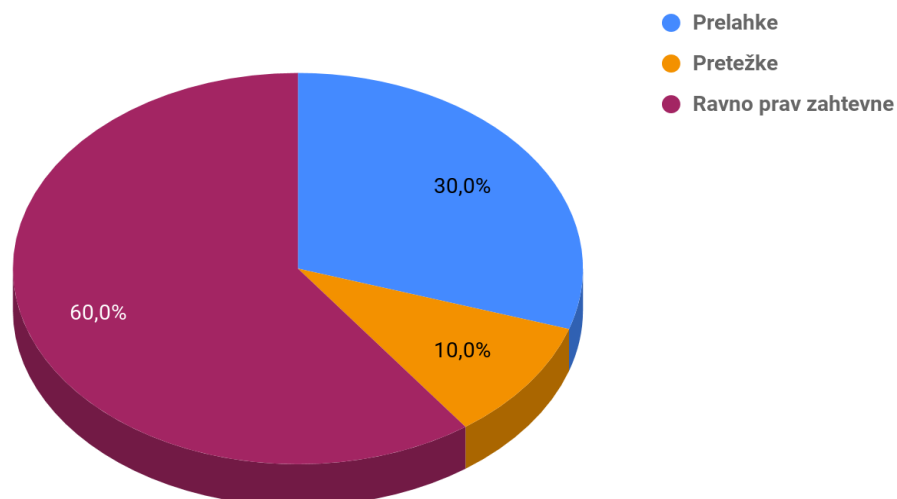
Dosedanje raziskave (Šek Mertük, 2018, str. 83) kažejo, da so naloge z obkroževanjem, dopolnjevanjem, povezovanjem in razvrščanjem pri dijakih in učencih najbolj priljubljene. Rezultati ankete so pokazali, da to drži. Predvidevamo, da dijaki menijo, da so takšne naloge bolj privlačne za reševanje in tudi za kasnejše ponavljanje snovi ob rešenih konkretnih primerih. Presenetilo nas je, da se je kljub temu 18 % dijakov odločilo, da jim najbolj ustrezajo naloge s tvorbo besedil ali povedi. Takšne naloge po navadi za dijake niso zanimive, saj od njih zahtevajo več časa, napora in tudi jezikovnih spretnosti.

10 Tipi jezikovnih nalog

Pri tem vprašanju nas je zanimalo, katerih nalog je v delovnih zvezkih in preostalem gradivu za slovenščino preveč in katerih premalo. Dijaki so napisali, da je preveč nalog, ki se navezujejo na besedila, in takšnih, pri katerih morajo sami napisati povedi. Takšne naloge se jim zdijo predolge in nezanimive. Napisali so, da primanjkuje nalog z dopolnjevanjem in vstavljanjem, saj bi se ob njih najlažje naučili in utrdili novo snov.

11 Mnenje o nalogah v delovnem zvezku

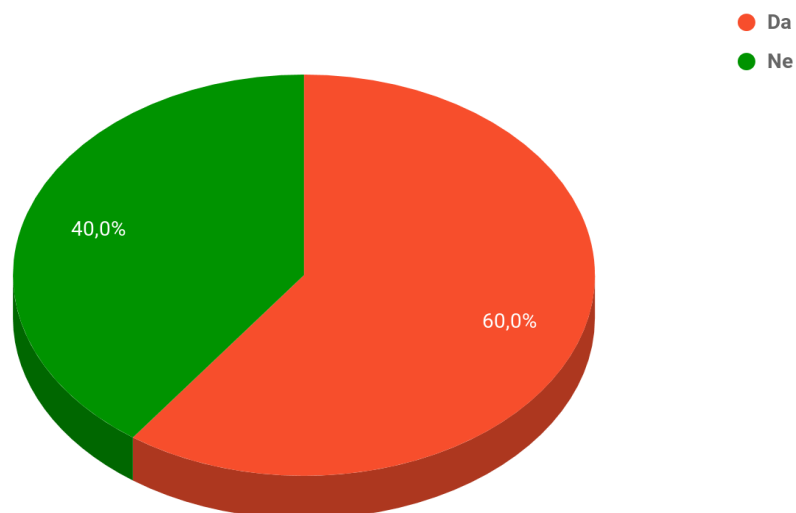
Grafikon 7: Mnenje o nalogah v delovnem zvezku

Dijakom smo zastavili vprašanje, kakšne pa se jim pravzaprav zdijo naloge v delovnem zvezku. 60 % jih je odgovorilo, da se jim zdijo ravno prav zahtevne. Presenetljivo se jih je kar 30 % odločilo za odgovor, da so naloge prelahke, torej bi si želeli še dodatnih, zahtevnejših vaj.

12 Prosto dostopno gradivo

Grafikon 8: Prosto dostopno gradivo

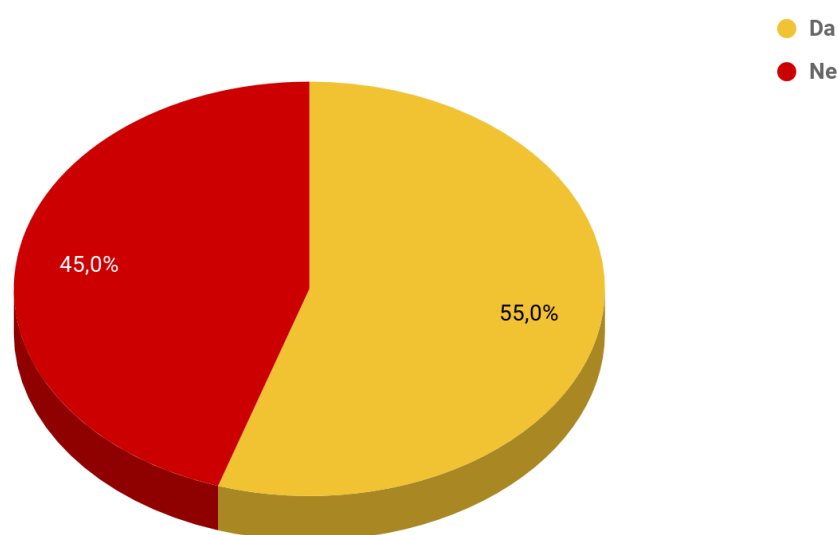

Dijakom smo postavili vprašanje, ali se jim zdi, da je premalo dostopnega gradiva za učenje slovničnih pravil. 60 % jih je odgovorilo pritrdilno. Tak izid smo sicer predvidevali, saj je na spletu res premalo dostopnih (ustreznih) jezikovnih nalog za dijake. Vaje so namenjene predvsem učencem v osnovni šoli, ki pa niso zmeraj dovolj zahtevne za dijake. Vaj je veliko v tiskani obliki, kar pa je za večino dijakov neprivočno.

13 Poznavanje projekta *Slovenščina na dlani*

Grafikon 9: Poznavanje projekta *Slovenščina na dlani*

Dijake smo povprašali, ali poznajo projekt *Slovenščina na dlani*. Več kot polovica jih je odgovorila pritrdilno, kar je presenetljivo malo, glede na to, da je profesorica projekt dijakom predstavila pri pouku. Kljub temu da veliko dijakov projekta ne pozna, bodo glede na odgovore v prejšnjih vprašanjih (želja po drugačnih, zanimivejših nalogah, dostopnih na spletu) z veseljem posegli po dodatnih vajah, ki jih bo končan projekt ponujal.

14 Mnenje o spletnih jezikovnih nalogah

V anketi smo postavili vprašanje, ali bi se, če bi obstajala spletna zbirka z vajami za slovenščino, bolj pripravljali na pisanje eseja (in seveda tudi drugih besedil). Vsi dijaki so odgovorili z da. To nas seveda ne preseneča, saj večina dijakov raje rešuje naloge na pametnih

telefonih in na računalnikih kot pa v tiskani obliki. Sklepamo, da bi se, če bi vaje reševali redno, tudi izboljšalo njihovo znanje.

15 Predlogi dijakov

Pri zadnjem vprašanju ankete smo dijake povprašali, kakšen tip naloge bi se jim zdel zanimiv. Dva dijaka sta zapisala, da se jima ne zdi pomembno, da so naloge zanimive, saj je namen nalog to, da se dijaki iz njih učijo. Menimo, da je dobro, da so naloge poučne, vendar vseeno privlačne za dijake. Če bodo res zahtevne in nezanimive, jih nihče ne bo želel reševati. Dijaki so morali zapisati svoje predloge in mi bomo izpostavili nekaj res zanimivih.

- Naloge, kjer bi morali utemeljiti, zakaj so nekaj rešili tako, kot so, in zakaj mislijo, da je to prav.
- Tipi nalog, kjer bi bil na začetku vaje povzetek snovi s pravili, na koncu pa bi bili primeri za to snov.
- Več zabavnih nalog, kot so križanke.
- Naloge, kjer bi ob poslušanju posnetka morali zapisati besedilo, ki bi bilo popolnoma slovnično pravilno.
- Naloge v obliki računalniške igrice. Ko bi pravilno rešili nekaj nalog iz določene snovi, bi prejeli računalniški denar, ki bi ga uporabili za odprtje nalog te snovi na višji ravni. Dijaki bi lahko v igri tudi med seboj tekmovali.
- Računalniške naloge, kjer bi rešili primer in bi se nam ob njem pojavilo pravilo, ki bi obrazložilo, zakaj je naša izbira pravilna.
- Naloge, ki bi se v določenem sklopu stopnjevale po težavnosti (od lažjih do težjih).

Z anketo ugotavljamo, da dijaki vedo, da imajo težave s pravopisnimi in slovničnimi napakami. Nekateri se trudijo, da bi napake odpravili, drugim pa to ni pomembno. Dijaki večinoma mislijo, da so se skozi leta izboljšali, vendar to, razen morda za posameznike, ne drži. Ugotovili smo, da velik delež dijakov prebere pred esejem le obnovo predpisanega literarnega dela. To je zelo negativen rezultat, saj je treba za uspešno pisanje eseja natančno prebrati besedilo. Večinoma so dijaki odprti za učenje in reševanje novih tipov nalog. Menijo, da morajo biti naloge poučne in ravno prav zahtevne, a hkrati zabavne in privlačne. Ugotavljamo, da se rezultati ankete večinoma ujemajo z ugotovitvami iz analize esejev.

Predloge dijakov smo primerjali z nalogami, ki jih bo projekt *Slovenščina na dlani* v zbirki BERTA vseboval. Projekt bo pravzaprav izpolnjeval nekatere želje dijakov (naloge bodo razvrščene po težavnosti in opremljene z razlagami), ki so jih ti izrazili pri zadnjem anketnem vprašanju; že zaradi spletnega dostopa pa bodo tovrstne naloge za dijake tudi bolj privlačne in kadarkoli dostopne.

5 NOVA SPOZNANJA Z RAZPRAVO

V raziskovalni nalogi smo postavili naslednje hipoteze:

- V šolskih esejih se pojavljajo pravopisne, oblikoslovne, skladenjske in besedoslovne napake.

Hipoteza je potrjena. Naša analiza namreč kaže, da se v vseh treh letih pojavljajo napake pri pravopisu, oblikoslovju, skladnji in besedoslovju. Zagotovo izstopajo pravopisne napake, sledijo pa jim oblikoslovne in skladenjske. Prevladujoča napaka med pravopisnimi je seveda nepravilno postavljanje vejice ali postavljanje vejice tam, kjer ni treba. Presenetilo nas je, da se nekatere napake v veliki meri pojavljajo skozi vsa leta, čeprav so se dijaki snov naučili že v preteklih letih. To pripisujemo temu, da dijaki pravila pozabijo, če jih redno ne utrjujejo, ali pa jih ne ponovijo pred pisanjem eseja.

- V esejih so najpogostejše pravopisne napake.

Hipoteza je delno potrjena. Z analizo smo dokazali, da so pravopisne napake res najpogostejše. Največji problem so ločila, ne pa toliko preostale pravopisne prvine. Najmanj problematična je raba velike oz. male začetnice. Predvidevamo, da zato, ker dijaki to snov obravnavajo v začetku drugega letnika. Skozi vsa tri leta so se v veliki meri pojavljale napake pri pravilnem zapisu besed, kar pa je verjetno posledica šibkega besednega zaklada oz. sploh nepoznavanja besed (npr. *povdarek – poudarek, vstreliti – ustreliti*). Kljub temu da pravopisne napake prevladujejo, so zelo izstopajoče tudi napake pri oblikoslovju (napačno sklanjanje) in skladnji (napačen besedni red), zaradi česar hipoteze ne moremo popolnoma potrditi.

- Dijaki se pogosteje odločijo za pisanje razpravljalnega eseja.

Hipoteza je potrjena. Z anketo smo dokazali, da je razpravljalni esej dijakom bližji in da se pogosteje odločijo zanj. Predvidevamo, da zato, ker se razpravljalni esej nanaša na celotno literarno besedilo oz. primerjavo več besedil, interpretativni pa le na podani odlomek, poleg tega od dijakov zahteva res poglobljeno razumevanje in doživljanje tega odlomka ter dobro literarnoteoretično znanje.

- Dijaki skozi leta izboljšujejo jezikovno podobo svojih esejev.

Hipoteza je delno potrjena. Naša analiza je pokazala, da se vsa tri leta pojavljajo pravopisne, oblikoslovne, skladske in besedoslovne napake. Te napake se v veliki meri pojavljajo tudi po tem, ko dijaki snov obravnavajo pri pouku. Kot celota se dijaki skozi leta niso pretirano izboljšali v pisanju esejev. Pri večini dijakov namreč napredek v jezikovnem izražanju v treh letih ni viden. Res pa je, da anketa kaže, da se veliko bolj posvečajo vsebinski pripravi na pisanje. Izboljšali so se le posamezniki, za katere predvidevamo, da v priprave na pisanje eseja vložijo veliko truda. Ob nadaljnjih rezultatih, ki jih je prinesla anketa, smo bili zato presenečeni. Dijaki namreč v veliki večini mislijo, da so se izboljšali. Iz ankete smo izvedeli, da menijo, da so se izboljšali po obravnavi snovi in utrjevanju po pouku ali pa z dodatnimi vajami.

- Dijaki v esejih pogosto uporabljajo slogovno zaznamovane besede.

Hipoteza potrjena. V analizi esejev smo ugotovili, da se slogovno zaznamovane besede pojavljajo v vseh treh letih. Opažamo, da se jih v drugem letniku pojavlja veliko manj v primerjavi s prvim letnikom. To pripisujemo temu, da dijaki v prvem letniku še niso bili dovolj pozorni na knjižno izražanje. Sklepamo, da pride do povečanega števila slogovno zaznamovanih besed zaradi neknjižnega izražanja dijakov v prostem času. Slogovno zaznamovane besede so zelo odvisne od narečja in slenga, ki ga dijaki uporabljajo v vsakdanjem življenju, zaradi česar se v eseju ne znajo izraziti knjižno ali pa napišejo slogovno zaznamovano besedo, ki bi jo uporabili v pogovornem jeziku.

- Dijaki se zavedajo, da bi svoje jezikovno znanje lahko izboljšali, in znajo sami oceniti, katera področja jim delajo težave.

Hipoteza je potrjena. Z anketnim vprašalnikom smo ugotovili, da dijaki vedo, katera področja so zanje problematična (napačno postavljanje vejice, napačno sklanjanje, napačen besedni red

v stavku/povedi). Prav tako se zavedajo, da bi lahko z vajo in učenjem izboljšali svoje jezikovno znanje. Nekateri si želijo še dodatnih vaj, saj jim reševanje nalog v delovnem zvezku ne zadošča.

6 SKLEP

Tema raziskovalne naloge so bile jezikovne pomanjkljivosti v esejih gimnazijcev. Za to temo smo se odločili, ker se zavedamo, da je jezikovna pravilnost pisnega izražanja zelo pomembna ne samo v šoli, ampak v življenju nasploh. Sicer pa esej obsega kar 50 % skupne ocene na splošni maturi in zato je ključno, da je napisan jezikovno dobro. Dijaki se pri esejih ne ozirajo na jezikovno pravilnost v tolikšni meri, kot se na vsebino napisanega. Bistveno pa je, da je esej ali kako drugo (neumetnostno) besedilo tako vsebinsko kot jezikovno korektno.

V teoretičnem delu smo najprej predstavili šolski esej in podrobno opisali, kaj morajo vsebovati uvod, jedro in zaključek. Posebej smo se osredotočili na razpravljalni in interpretativni esej, ju opisali in raziskali, kaj je pomembno pri pisanju vsakega od njiju. Predstavili smo tudi, kakšne sposobnosti se zahtevajo od dijakov pri pisanju interpretativnega in razpravljalnega eseja. V nadaljevanju smo predstavili esej na maturi, kjer smo podrobno razložili, kako poteka ocenjevanje eseja na maturi in kolikšen delež celotne ocene predstavlja. V sledečem poglavju smo povzeli učni načrt za gimnazije za vsak letnik posebej, kar nam je bilo v pomoč pri kasnejšem analiziranju esejev. Predstavili smo tudi projekt *Slovenščina na dlani* in nastajanje zbirke BERTA.

V praktičnem delu smo analizirali eseje dijakov. Zbrali smo eseje, ki so jih dijaki enega oddelka napisali pri pouku slovenščine v prvih treh letih splošnega gimnazijskega programa. Analizirali smo le eseje iz enega razreda, da smo lahko kasneje primerjali nepravilnosti in spremljali napredek. Za vsak letnik posebej smo zapisali, kaj se je od dijakov v esejih (vsebinsko) pričakovalo, kakšen je bil naslov eseja in na čem je temeljil. Nato smo napake iz esejev razvrstili v preglednice po letnikih. Preglednice smo razdelili po jezikovnih ravninah: pravopis, pravopis – ločila, oblikoslovje, besedoslovje, skladnjo in slog. Nato smo jezikovne napake ob analizi vstavili na ustrezno mesto v preglednici in jih tudi popravili. Ugotovili smo, da je najpogostejša napaka to, da vejica manjka ali pa da je postavljena tam, kjer ni treba. Veliko napak se je pojavljalo tudi pri napačnem sklanjanju besed in pri nepravilnem besednem redu v stavkih oz. povedih. Najmanj napak je dijakom povzročala napačna raba velike oz. male

začetnice in napačno deljenje besed. Slednjemu se dijaki najraje izognejo tako, da celotno besedo prenesejo v novo vrstico. Z analizo esejev smo ugotovili tudi, da se večina dijakov izogiba povedim in besedam, za katere niso prepričani, kako bi jih pravilno zapisali. To je pogosto posledica nepoznavanja besed ali pomanjkljivega besednega zaklada.

Našo raziskavo smo obogatili z anketo. Anketirali smo dijake, katerih eseje smo analizirali. Ugotovitve v anketi so se večinoma ujemale z opažanji pri analizi esejev. Ugotovili smo, da dijaki vedo, kaj jim pri pisanju esejev povzroča največ težav. Iz ankete je razvidno tudi, da bi dijakom najbolj ustrezale naloge z obkroževanjem, povezovanjem, dopolnjevanjem, razvrščanjem ..., ob katerih bi bila zapisana razlaga snovi. Z rezultati ankete smo opazili tudi, da je dijakom večinoma bližji razpravljalni esej, čeprav tudi število tistih, ki so izbrali interpretativnega, ni popolnoma zanemarljivo.

Raziskovalna naloga opozarja na najpogostejše jezikovne pomanjkljivosti v esejih gimnazijcev in menimo, da je nadvse pomembno, da se dijaki svojih napak zavedajo in da stremijo k izboljšanju. Zato je vsako novo, privlačno strokovno orodje, ki bi jim pri odpravljanju jezikovnih pomanjkljivosti pomagalo, več kot dobrodošlo, če ne celo nujno. Jezikovna pravilnost je izjemnega pomena tudi v vsakdanjem življenju, zato bi moral vsak biti pozoren na napake, ki jih naredi pri pisanju besedil, in se jih truditi odpraviti.

7 VIRI IN LITERATURA

- AMBROŽ, Darinka. Šolski esej in splošna matura iz slovenščine. *Jezik in slovstvo* 60/3-4. 209-217. ISSN 0021-6933.
- AVSENIK NABERGOJ, Irena. *Esej na maturi 2018: človek med preteklostjo in sedanjostjo*. Ljubljana: Intelego, 2017. 191 str. ISBN 978-961-6558-38-9.
- HARAMIJA, Dragica. Zakaj je bralna pismenost pomembna. *Slovenščina na dlani*. Ur. Natalija Ulčnik. Maribor: Univerzitetna založba Univerze v Mariboru., 2018, str. 43-47. ISBN 978-961-286-165-0.
- KOČMUT, Aleksandra. *Pravipis: zbirka pogostih pravopisnih kavljcev z nekaj napotki za brskanje po e-slovarjih*. Ljubljana: Modrijan, 2012. 128 str. ISBN 978-961-241-663-8.
- KRAKAR VOGEL, Boža, ŠIMENC, Brane. *Vodnik skozi književnost na maturi*. Ljubljana: Državni izpitni center, 2000. 105 str. ISBN 961-6322-11-7.

- KRIŽAJ ORTAR, Martina idr. *Na pragu besedila 1*. 2. izd., 7. ponatis. Ljubljana: Rokus Klett, 2018. 119 str. ISBN 978-961-209-786-8.
- --. *Na pragu besedila 2*. 3. izd., 7. ponatis. Ljubljana: Rokus Klett, 2017. 126 str. ISBN 978-961-209-905-3.
- --. *Na pragu besedila 3*. 2. izd., 5. ponatis. Ljubljana: Rokus Klett, 2017. 105 str. ISBN 978-961-271-019-4.
- --. *Na pragu besedila 4*. 2. izd., 5. ponatis. Ljubljana: Rokus Klett, 2018. 103 str. ISBN 978-961-271-124-5.
- Ocenjevalni obrazec. *Ric, državni izpitni center* [Online]. s.d. [Citirano 4. 2. 2019]. Dostopno na spletnem naslovu https://www.ric.si/splosna_matura/predmeti/slovenscina.
- POZNANOVIČ JEZERŠEK, Mojca idr. *Učni načrt. Slovenščina*. Ljubljana: Ministrstvo za šolstvo in šport, 2008. 56 str. ISBN 978-961-234-686-7.
- SRŠEN, Janez. *Jezik naš vsakdanji*. Ljubljana: Gospodarski vestnik, 1998. 201 str. ISBN 86-7061-174-0.
- ŠEK MERTUK, Polonca. Računalniška opremljenost sodelujočih šol in raba e-gradiv pri pouku slovenščine. *Slovenščina na dlani*. Ur. Natalija Ulčnik. Maribor: Univerzitetna založba Univerze v Mariboru, 2018, str. 82–84. ISBN 978-961-286-165-0.
- ŠIMENC, Brane, TOMAŽEVIČ, Polona. Zunanje ocenjevanje šolskega eseja na splošni maturi od začetka do danes. *Jezik in slovstvo* 60/3–4, str. 241–247. ISSN 0021-6933.
- ULČNIK, Natalija. Predgovor k zborniku *Slovenščina na dlani*. *Slovenščina na dlani*. Ur. Natalija Ulčnik. Maribor: Univerzitetna založba Univerze v Mariboru, 2018, str. 1. ISBN 978-961-286-165-0.
- VALH LOPERT, Alenka, ZEMLJAK JONTES, Melita. Jezikovna odstopanja od knjižne norme v spisih dijakov dvojezične gimnazije v Celovcu. *Slavistika v regijah – Koper*. Ur. Boža Krakar Vogel. Ljubljana: Zveza društev Slavistično društvo Slovenije, 2012, str. 116–123. ISBN 978-961-6715-11-9.
- VORŠIČ, Ines. Prvi odzivi učiteljic in učiteljev. *Slovenščina na dlani*. Ur. Natalija Ulčnik. Maribor: Univerzitetna založba Univerze v Mariboru, 2018, str. 89–91. ISBN 978-961-286-165-0.

PRILOGE

ANKETA

Pozdravljeni,

sem sem dijakinja mariborske gimnazije. Pripravljam raziskovalno nalogo z naslovom *Esej po domače ali zakaj vejica pred ki, ko, ker, da, če po navadi ne skače*. Cilj mojega raziskovanja je analizirati pravopisne, oblikoslovne, skladenjske in druge napake v esejih gimnazijcev ter odkriti najpogostejše jezikovne pomanjkljivosti, ki jih dijaki naredijo med pisanjem besedil. Razmisliti želim tudi o tem, kakšne jezikovne naloge bi bile za dijake privlačne in koristne hkrati.

Anketa je anonimna, za izpolnjevanje boste porabili približno pet minut. Zbrane podatke bom obravnavala zaupno in analizirala na splošno, uporabljeni pa bodo le za pripravo te raziskovalne naloge.

Hvala za sodelovanje.

1. Katere napake ti po tvojem mnenju povzročajo največ težav v esejih? (možnih je več odgovorov)

- Postavljanje ločil
- Besedni red v stavkih
- Zapisovanje besed skupaj/narazen/z vezajem
- Pravilen zapis besede
- Sklanjanje

Drugo: _____

2. Misliš, da si se od prvega letnika izboljšal v pisanju esejev? (obkroži)

- Da
- Ne

3. Zakaj misliš, da si se izboljšal? (Odgovori le, če si na prejšnje vprašanje odgovoril pritrdilno. Možnih je več odgovorov.)

- Ko smo v šoli obravnavali ločila, rabo velike in male začetnice, zapisovanje besed skupaj/narazen/z vezajem, sklanjanje, rabo predlogov s/z in k/h ..., sem se naučil njihove pravilne rabe.
- Z leti se učim, katere slovnične napake so zame problematične, in pazim, da jih ne ponavljam.
- Slovnične nepravilnosti sem odpravil z vajo.

4. Ali meniš, da si nekatere slovnične napake odpravil, potem ko ste pri pouku obravnavali določeno snov? (obkroži)

- Da
- Ne

5. Kateri tip eseja ti je bližji: (obkroži)

- Interpretativni
- Razpravljalni

6. Kako se pripravljaš na pisanje eseja? (možnih je več odgovorov)

- Natančno preberem knjigo.
- Napišem podrobno obnovo prebrane knjige.
- Za vajo napišem esej.
- Ponovim slovnična pravila.
- Preberem le obnovo knjige.
- Na pisanje eseja se ne pripravljam.

7. Ali pred pisanjem eseja ponoviš pravila za ustrezno rabo ločil, velike in male začetnice, zapisovanje besed skupaj/narazen/z vezajem itd.? (obkroži)

- Da
- Ne

8. Ali meniš, da se lahko z reševanjem vaj iz delovnega zvezka naučiš slovničnih pravil? (obkroži)

- Da
- Ne

9. Katere tipe nalog najraje rešuješ v delovnem zvezku ali na delovnih listih? (možnih je več odgovorov)

- Naloge z obkroževanjem, dopolnjevanjem, razvrščanjem in povezovanjem.
- Zabavne naloge kot so: rebusi, križanke ...
- Naloge, ki zahtevajo tvorbo povedi ali besedil.

10. Katerih tipov nalog se ti zdi preveč in katerih premalo?

---

11. Naloge v delovnih zvezkih in preostalih gradivih se mi zdijo: (obkroži)

- Prelahke
- Pretežke
- Ravno prav zahtevne

12. Se ti zdi, da je premalo prosto dostopnega gradiva za učenje slovničnih pravil? (obkroži)

- Da

- Ne

13. Ali poznaš projekt *Slovenščina na dlani*? (obkroži)

- Da
- Ne

14. Če bi imel na spletu na voljo naloge za učenje in utrjevanje slovničnih pravil, bi jih reševal, ko bi se pripravljaj na pisanje testa ali eseja? (obkroži)

- Da
- Ne

15. Kakšen tip naloge bi se ti zdel zanimiv za reševanje? Napiši in predstavi svoj predlog.